

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2018. gada 12. jūlijā *

Konkurence – Karteļi – Eiropas spēka kabeļu tirgus – Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 101. panta pārkāpums – Vienots un turpināts pārkāpums – Pārkāpuma pierādīšana – Dalības ilgums – Publiska norobežošanās – Naudas soda apmēra aprēķināšana – Pārkāpuma smagums – Neierobežota kompetence

Lieta T-441/14

Brugg Kabel AG, Briga (Šveice),

Kabelwerke Brugg AG Holding, Briga,

ko pārstāv *A. Rinne*, *A. Boos*, un *M. Lichtenegger*, advokāti,

prasītājas,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *H. Leupold*, *H. van Vliet* un *C. Vollrath*, pārstāvji, kuriem palīdz *A. Israel*, advokāts,

atbildētāja,

par prasību, kura ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar kuru tiek lūgts, pirmkārt, atcelt Komisijas Lēmumu C(2014) 2139 *final* (2014. gada 2. aprīlis) par procedūru saskaņā ar [LESD] 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (lieta AT.39610 – spēka kabeļi), ciktāl tas attiecas uz prasītājām, un, otrkārt, samazināt tām uzliktā naudas soda apmēru.

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs E. M. Kolins [A. M. Collins], tiesneši M. Kančeva [M. Kancheva] (referente) un R. Barentss [R. Barents],

sekretārs: L. Gžegorčiks [L. Grzegorzcyk], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2017. gada 1. jūnija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

I. Tiesvedības priekšvēsture

A. Prasītājas un attiecīgā nozare

- 1 Prasītājas *Kabelwerke Brugg AG Holding* un tam pilnībā piederošais meitasuzņēmums *Brugg Kabel AG* ir Šveices sabiedrības, kas nodarbojas ar apakšzemes spēka kabeļu ražošanu un piegādi.
- 2 Zemūdens un apakšzemes spēka kabeļi tiek izmantoti zemūdens un apakšzemes elektrības pārvadei un sadalei. Tie ir iedalīti trijās kategorijās: zema sprieguma, vidēja sprieguma, kā arī augsta un ļoti augsta sprieguma. Augsta un ļoti augsta sprieguma spēka kabeļi vairumā gadījumu tiek pārdoti kā daļa no projekta. Šie projekti ietver spēka kabeļa un papildu aprīkojuma, iekārtu un pakalpojumu kombināciju. Augsta un ļoti augsta sprieguma spēka kabeļi visā pasaulē tiek pārdoti lielākajiem valsts tīklu operatoriem un citiem elektroenerģijas uzņēmumiem – galvenokārt publiskā iepirkuma procedūrās.

B. Administratīvais process

- 3 Ar 2008. gada 17. oktobra vēstuli Zviedrijas uzņēmums *ABB AB* iesniedza Eiropas Kopienu Komisijai vairākus paziņojumus un dokumentus, kas attiecas uz ierobežojošu uzņēmējdarbības praksi apakšzemes un zemūdens spēka kabeļu ražošanā un piegādē. Šie paziņojumi un dokumenti tika iesniegti kā daļa no pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda Komisijas paziņojuma par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2006, C 298, 17. lpp.; turpmāk tekstā – “paziņojums par iecietību”) izpratnē.
- 4 No 2009. gada 28. janvāra līdz 3. februārim pēc *ABB* paziņojumiem Komisija veica pārbaudes *Prysmian SpA* un *Prysmian Cavi e Sistemi Energia Srl* telpās, kā arī citās attiecīgajās Eiropas sabiedrībās, proti, *Nexans SA* un *Nexans France SAS*.
- 5 2009. gada 2. februārī Japānas sabiedrības *Sumitomo Electric Industries Ltd.*, *Hitachi Cable Ltd* un *J-Power Systems Corp.* iesniedza kopīgu pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda saskaņā ar paziņojuma par iecietību 14. punktu vai, pakārtoti, par tā summas samazinājumu saskaņā ar šī paziņojuma 27. punktu. Vēlāk tās Komisijai iesniedza citus mutvārdu paziņojumus un citus dokumentus.
- 6 Izmeklēšanas laikā Komisija apakšzemes un zemūdens spēka kabeļu ražošanas un piegādes nozares uzņēmumiem nosūtīja vairākus lūgumus sniegt informāciju atbilstoši Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101. un 102. pantā] (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 18. pantam un paziņojuma par iecietību 12. punktam.
- 7 2011. gada 30. jūnijā Komisija uzsāka procedūru un pieņēma paziņojumu par iebildumiem attiecībā pret šādām juridiskām personām: *Nexans France*, *Nexans*, *Pirelli & C. SpA*, *Prysmian Cavi e Sistemi Energia*, *Prysmian*, *The Goldman Sachs Group, Inc.*, *Sumitomo Electric Industries*, *Hitachi Cable*, *J-Power Systems*, *Furukawa Electric Co. Ltd*, *Fujikura Ltd*, *Viscas Corp.*, *SWCC Showa Holdings Co. Ltd*, *Mitsubishi Cable Industries Ltd*, *Exsym Corp.*, *ABB*, *ABB Ltd*, *Brugg Kabel*, *nkt cables GmbH*, *NKT Holding A/S*, *Silec Cable SAS*, *Grupo General Cable Sistemas, SA*, *Safran SA*, *General Cable Corp.*, *LS Cable & System Ltd*, *Taihan Electric Wire Co. Ltd* un prasītājām.
- 8 No 2012. gada 11. līdz 18. jūnijam visi paziņojuma par iebildumiem adresāti, izņemot *Furukawa Electric*, piedalījās administratīvajā sēdē Komisijā.

- 9 Ar 2012. gada 14. novembra spriedumu *Nexans France* un *Nexans*/Komisija (T-135/09, EU:T:2012:596) un 2012. gada 14. novembra spriedumu *Prysmian* un *Prysmian Cavi e Sistemi Energia* /Komisija (T-140/09, nav publicēts, EU:T:2012:597) Vispārējā tiesa daļēji atcēla, pirmkārt, *Nexans* un *Nexans France* un, otrkārt, *Prysmian* un *Prysmian Cavi e Sistemi Energia* adresētos lēmumus par pārbaudi, ciktāl tie attiecās uz spēka kabeļiem, kas nav augstsprieguma zemūdens un apakšzemes spēka kabeļi, un iekārtām, kas saistītas ar šiem citiem kabeļiem, un pārējā daļā prasības noraidīja. 2013. gada 24. janvārī *Nexans* un *Nexans France* iesniedza apelācijas sūdzību par pirmo no šiem spriedumiem. Ar 2014. gada 25. jūnija spriedumu *Nexans* un *Nexans France*/Komisija (C-37/13 P, EU:C:2014:2030) Tiesa šo apelācijas sūdzību noraidīja.
- 10 2014. gada 2. aprīlī Komisija pieņēma Lēmumu C(2014) 2139 *final* par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta AT.39610 – Spēka kabeļi) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

C. Apstrīdētais lēmums

1. Attiecīgais pārkāpums

- 11 Apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir noteikts, ka vairāki uzņēmumi dažādos laikposmos piedalījās vienotā un turpinātā LESD 101. panta pārkāpumā “apakšzemes un/vai zemūdens (ļoti) augsta sprieguma spēka kabeļu nozarē”. Komisija būtībā konstatēja, ka no 1999. gada februāra līdz 2009. gada janvāra beigām galvenie Eiropas, Japānas un Dienvidkorejas zemūdens un apakšzemes spēka kabeļu ražotāji piedalījās daudzpusējo un divpusējo sanāksmju tīklā un uzturēja kontaktus ar mērķi ierobežot konkurenci (ļoti) augsta sprieguma apakšzemes un zemūdens spēka kabeļu projektiem konkrētās teritorijās, sadalot tirgu un klientus un tādējādi izkropļojot parasto konkurences procesu (minētā lēmuma 10.–13. un 66. apsvērums).
- 12 Apstrīdētajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka kartelim bija divas galvenās konfigurācijas, kas veido saliktu veselumu. Konkrētāk, pēc tās domām, kartelis sastāvēja no divām daļām, proti:
- “karteļa A/R konfigurācijas”, kas ietvēra Eiropas uzņēmumus, parasti sauktus par “R dalībniekiem”, tostarp prasītājas, Japānas uzņēmumus, sauktus par “A dalībniekiem”, un visbeidzot – Dienvidkorejas uzņēmumus, sauktus par “K dalībniekiem”. Šī konfigurācija ļāva sasniegt mērķi – sadalīt Eiropas, Japānas un Dienvidkorejas ražotāju teritorijas un klientus. Šī sadale notika saskaņā ar nolīgumu par “valsts teritoriju”, atbilstoši kurai Japānas un Dienvidkorejas ražotāji atturējās konkurēt ar projektiem Eiropas ražotāju “valsts teritorijā”, kamēr pēdējie minētie bija apņēmušies palikt ārpus Japānas un Dienvidkorejas tirgiem. Papildus tam tika sadalīti projekti “eksporta teritorijām”, proti, pārējai pasaulei, izņemot Amerikas Savienotās Valstis, kuras noteiktā laikposmā ievēroja “kvotu 60/40”, kas nozīmē, ka 60 % projektu bija rezervēti Eiropas ražotājiem un pārējie 40 % – Āzijas ražotājiem;
  - “karteļa Eiropas konfigurācijas”, kas ietvēra Eiropas ražotāju teritoriju un klientu sadali attiecībā uz projektiem, kuri atrodas Eiropas “valsts teritorijā” vai kuri ir attiecināmi uz Eiropas ražotājiem (skat. apstrīdētā lēmuma 3.3. punktu un, it īpaši, minētā lēmuma 73. un 74. apsvērumu).
- 13 Komisija konstatēja, ka karteļa dalībnieki bija ieviesuši datu paziņošanas pienākumus, lai varētu uzraudzīt sadales nolīgumus (apstrīdētā lēmuma 94.–106. un 111.–115. apsvērums).
- 14 Ņemot vērā dažādu karteļa dalībnieku lomu tā īstenošanā, Komisija tos iedalīja trīs grupās. Vispirms tā definēja karteļa kodolu, kurā ietilpa, no vienas puses, Eiropas uzņēmumi: *Nexans France*, meitasuzņēmumi, kuri pieder *Pirelli & C.*, agrākajam *Pirelli SpA*, kuri secīgi piedalījās kartelī (turpmāk tekstā – “*Pirelli*”), un *Prysmian Cavi e Sistemi Energia* un, no otras puses, Japānas uzņēmumi:

Furukawa Electric, Fujikura un to kopuzņēmums *Viscas*, kā arī *Sumitomo Electric Industries, Hitachi Cable* un to kopuzņēmums *J-Power Systems* (apstrīdētā lēmuma 545.–561. apsvērumi). Pēc tam tā nošķīra to uzņēmumu grupu, kas nebija daļa no kodola, bet kas tomēr nevarēja tikt uzskatīti par karteļa nebūtiskiem dalībniekiem, un šajā grupā ietvēra *ABB, Exsym, Brugg Kabel* un vienību, ko veido *Sagem SA, Safran* un *Silec Cable* (minētā lēmuma 562.–575. apsvērumi). Visbeidzot – tā uzskatīja, ka *Mitsubishi Cable Industries Ltd, SWCC Showa Holdings, LS Cable & System, Taihan Electric Wire* un *nkt cables* bija nebūtiski karteļa dalībnieki (minētā lēmuma 576.–594. apsvērumi).

2. Prasītāju atbildība

- 15 *Brugg Kabel* tika atzīta par atbildīgu, pamatojoties uz tās tiešo dalību pārkāpumā no 2001. gada 14. decembra līdz 2006. gada 16. novembrim. *Kabelwerke Brugg* tika atzīta par atbildīgu pārkāpumā kā *Brugg Kabel* mātesuzņēmums tajā pašā laikposmā (apstrīdētā lēmuma 859.–861. apsvērumi).

3. Uzliktais naudas sods

- 16 Apstrīdētā lēmuma 2. panta b) punktā prasītājam “solidāri” ir uzlikts naudas sods 8 490 000 EUR apmērā.
- 17 Lai aprēķinātu naudas sodu apmēru, Komisija piemēroja Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu un metodoloģiju, kas izklāstīta Pamatnostādnes atbilstoši [minētajam pantam] piemēroto naudas sodu aprēķināšanai (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “2006. gada pamatnostādnes naudas sodu aprēķināšanai”).
- 18 Pirmkārt, attiecībā uz naudas soda pamatsummu pēc atbilstošā pārdošanas apjoma noteikšanas saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 18. punktu (apstrīdētā lēmuma 963.–994. apsvērumi) Komisija atbilstoši šo pamatnostādņu 22. un 23. punktam noteica šī pārdošanas apjoma daļu, kas atspoguļo pārkāpuma smagumu. Šajā ziņā tā uzskatīja, ka pārkāpums pēc sava rakstura bija viens no nopietnākajiem konkurences ierobežojumiem, kas pamatoja smaguma koeficientu 15 % apmērā. Tāpat tā piemēroja smaguma koeficienta palielinājumu par 2 % visiem lēmuma adresātiem sakarā ar kopējo tirgus daļu un karteļa gandrīz globālo ģeogrāfisko apmēru, kas aptvēra visu Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) teritoriju. Turklāt tā it īpaši uzskatīja, ka Eiropas uzņēmumu rīcība vairāk traucēja konkurencei nekā citu uzņēmumu rīcība, jo papildus to dalībai “karteļa A/R konfigurācijā” Eiropas uzņēmumi savā starpā dalīja spēka kabeļu projektus “karteļa Eiropas konfigurācijas” ietvaros. Šā iemesla dēļ tā noteica, ka daļa no pārdošanas apjoma, kas ir jāņem vērā attiecībā uz pārkāpuma smagumu, ir 19 % apmērā Eiropas uzņēmumiem un 17 % – citiem uzņēmumiem (minētā lēmuma 997.–1010. punkts).
- 19 Par pārkāpuma ilgumu Komisija prasītājam piemēroja reizināšanas koeficientu 4,91 par laikposmu no 2001. gada 14. decembra līdz 2006. gada 16. novembrim. Turklāt naudas soda pamatsummā tā iekļāva papildu summu, proti, preventīvo komponentu, kas atbilst 19 % no pārdošanas apjoma. Šādi noteiktā minētā summa sasniedza 8 937 000 EUR (apstrīdētā lēmuma 1011.–1016. apsvērumi).
- 20 Otrkārt, attiecībā uz naudas sodu pamatsummu korigēšanu Komisija nekonstatēja atbildību pastiprinošus apstākļus, kas varētu ietekmēt naudas sodu pamatsummu, kura noteikta katram karteļa dalībniekam, izņemot *ABB*. Savukārt attiecībā uz atbildību mikstinošiem apstākļiem tā nolēma naudas sodu apmērā atspoguļot dažādu uzņēmumu lomu karteļa īstenošanā. Līdz ar to karteļa nebūtiskajiem dalībniekiem piemērotā naudas soda pamatsumma tika samazināta par 10 % un naudas soda pamatsumma uzņēmumiem, kuru līdzdalība bija mērena, tika samazināta par 5 %. Turklāt tā *Mitsubishi Cable Industries* un *SWCC Showa Holdings* par laikposmu pirms *Exsym* izveides, kā arī *LS Cable & System* un *Taihan Electric Wire* piešķīra vēl 1 % samazinājumu, jo šie uzņēmumi nebija informēti par atsevišķiem vienotā un turpinātā pārkāpuma aspektiem un par tiem nebija atbildīgi. Taču nekāds naudas soda pamatsummas samazinājums netika piešķirts uzņēmumiem, kas ietilpa

karteļa kodola grupā, tostarp prasītājām (apstrīdētā lēmuma 1017.–1020. un 1033. apsvērum). Turklāt saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņem naudas sodu aprēķināšanai Komisija piešķīra *Mitsubishi Cable Industries* papildu 3 % samazinājumu no uzliktā naudas soda summas, jo tā efektīvi sadarbojās ārpus paziņojuma par iecietību piemērošanas jomas (minētā lēmuma 1041. apsvērum).

- 21 Papildus Komisija nolēma piešķirt atbrīvojumu no naudas soda *ABB* un par 45 % samazināt summu naudas sodam, kas uzlikts *J-Power Systems*, *Sumitomo Electric Industries* un *Hitachi Cable*, lai ņemtu vērā minēto uzņēmumu sadarbību paziņojuma par iecietību piemērošanas jomas ietvaros.

II. Tiesvedība un lietas dalībnieču prasījumi

- 22 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 16. jūnijā, prasītājas cēla šo prasību.
- 23 Vispārējās tiesas Reglamenta 89. panta 3. punkta a) un d) apakšpunktā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Vispārējā tiesa Komisijai 2016. gada 28. septembrī uzdeva jautājumus un aicināja iesniegt konkrētus dokumentus, tostarp pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbilžu nekonfidenciālās versijas.
- 24 Tā kā, piemērojot Reglamenta 27. panta 5. punktu, Vispārējās tiesas palātu sastāvs tika mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas astotajā palātā (jaunajā sastāvā), kurai attiecīgi tika nodota šī lieta.
- 25 Komisija ar 2016. gada 31. oktobra vēstuli atbildēja uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem un iesniedza pieprasītos dokumentus, izņemot *Nexans France*, *Nexans*, *The Goldman Sachs Group*, *Sumitomo Electric Industries*, *Hitachi Cable*, *J-Power Systems*, *Furukawa Electric*, *Fujikura*, *Mitsubishi Cable Industries*, *Exsym*, *nkt cables*, *NKT Holding*, *Silec Cable*, *Grupo General Cable Sistemas*, *Safran*, *General Cable*, *LS Cable & System*, *ABB*, *Pirelli & C*, *Prysmian*, *Prysmian Cavi* un *Sistemi Energia*, *SWCC Showa Holdings*, *Taihan Electric Wire* un *Viscas* atbilžu uz paziņojumu par iebildumiem nekonfidenciālās versijas. Komisija precizēja, ka, lai gan tā bija izteikusi attiecīgu lūgumu, šīs sabiedrības vēl nebija sagatavojušas savu atbilžu uz paziņojumu par iebildumiem nekonfidenciālās versijas.
- 26 Pēc tiesneša referenta priekšlikuma Vispārējā tiesa (astotā palāta) nolēma sākt tiesvedības mutvārdu daļu. Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Vispārējās tiesas jautājumiem tika uzklauti 2017. gada 1. jūnija tiesas sēdē.
- 27 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- primāri, atcelt apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punktu, 2. panta b) punktu, ciktāl tas attiecas uz prasītājām, un 3. pantu, ar kuriem prasītājām ir uzdots “solidāri” samaksāt naudas sodu 8 490 000 EUR apmērā, jo tās esot atbildīgas par vienota un turpināta LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpuma izdarīšanu laikposmā no 2001. gada 14. decembra līdz 2006. gada 16. novembrim.
  - pakārtoti, daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tajā prasītājas ir atzītas par atbildīgām, ņemot vērā to iespējamo līdzdalību dažādajos nolīgumos un saskaņotās darbībās, kas veido vienoto un turpināto pārkāpumu, arī par atsevišķiem LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumiem;
  - papildus pakārtoti, samazināt prasītājām ar apstrīdētā lēmuma 2. panta b) punktu piemērotā naudas soda apmēru;
  - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;
- piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

III. Juridiskais pamatojums

29 Prasības ietvaros prasītājas formulē gan prasījumus par daļēju apstrīdētā lēmuma atcelšanu, gan arī prasījumus, kuru mērķis ir samazināt tām uzliktā naudas sodu apmēru.

A. Par prasījumiem atcelt tiesību aktu

30 Prasījumu atcelt tiesību aktu pamatojumam prasītājas izvirza sešus pamatus. Pirmais pamats ir balstīts uz tiesību uz aizstāvību un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu. Otrais pamats ir balstīts uz Komisijas kompetences neesamību sodīt par pārkāpumu, kas izdarīts trešajā valstī un kas neietekmē EEZ. Trešais pamats ir balstīts uz kļūdu vērtējumā, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un tiesību uz nevainīguma prezumpciju, kas ietvertas 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 6. panta 2. punktā, pārkāpumu, un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 48. panta 1. punkta, skatot to saistībā ar LES 6. panta 2. un 3. punktu, pārkāpumu, jo esot pieļauta kļūda, prasītājas atzīstot par atbildīgām apgalvotajā dalībā vienotā un turpinātā pārkāpumā. Ceturtais pamats ir balstīts uz pienākuma veikt izmeklēšanu neizpildi kļūdas faktos un pierādījumu attiecībā uz prasītāju apgalvoto dalību kartelī sagrozīšanas dēļ, kā arī uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi. Piektais pamats ir balstīts uz “materiālo tiesību pārkāpumu”, kļūdaini piemērojot LESD 101. pantu vai EEZ līguma 53. pantu. Sestais pamats ir balstīts uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punkta, kā arī uz vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu pārkāpumu, uz kļūdu pamatojumā, vairākām kļūdām vērtējumā un pilnvaru nepareizu izmantošanu saistībā ar prasītājām uzlikto naudas sodu summu aprēķināšanu.

1. Par pirmo pamatu, kas ir balstīts uz tiesību uz aizstāvību un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu

31 Pirmajam pamatam ir divas daļas. Pirmā daļa ir balstīta uz tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu, jo Komisija atteicās nosūtīt prasītājām informācijas pieprasījumus, kā arī paziņojumu par iebildumiem vācu valodā. Otrajā daļā tiek apgalvots, ka esot pārkāptas tiesības uz aizstāvību, jo Komisija atteicās piešķirt prasītājām piekļuvi citu uzņēmumu atbildēm uz paziņojumu par iebildumiem, kas potenciāli varētu ietvert attaisnojošu informāciju.

a) Par informācijas pieprasījumu un paziņojumu par iebildumiem nosūtīšanu angļu valodā

32 Prasītājas apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi to tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un tiesības uz aizstāvību, tām nosūtot informācijas pieprasījumus un paziņojumu par iebildumiem tikai angļu valodā, kaut arī *Brugg Kabel* vairākkārt lūdza tos nosūtīt vācu valodā.

33 Prasītājas apgalvo, ka saskaņā ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu principu par tiesību uz aizstāvību ievērošanu un ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunktu, ja Komisija vērsas pie sabiedrības, kuras juridiskā adrese ir tās valsts teritorijā, kas nav EEZ dalībvalsts, tad tai ir jāizmanto šis valsts oficiālā valoda, jo minētā valoda ir viena no Eiropas Savienības oficiālajām valodām un turklāt šī valoda ir viena no Komisijas darba valodām. Tādējādi, kā tas turklāt ir precizēts Komisijas dokumentā “Antitrust Manual of Procedures”, tādas sabiedrības kā *Brugg Kabel* gadījumā, kuras juridiskā adrese ir

Ārgavas [Argovie] kantonā (Šveice), kur oficiālā valoda ir vācu valoda, Komisijai bija pienākums izmantot šo valodu vai vēlākais pirms paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas no šīs sabiedrības saņemt atbrīvojumu [pildīt minēto pienākumu].

- 34 Šajā lietā pēc tam, kad Komisija sākotnēji vērsās pie *Brugg Kabel* angļu valodā, Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta amatpersona 2009. gada 23. oktobra telefona sarunā informēja šīs sabiedrības pārstāvjus, ka Komisija nevarēja pozitīvi atbildēt uz viņu 2009. gada 20. oktobra lūgumu nosūtīt viņiem informācijas pieprasījumu vācu valodā, jo šai sabiedrībai neesot juridiskās adreses Savienības dalībvalstī. Prasītājas norāda, ka tikai šī atteikuma rezultātā vienas un tās pašas sabiedrības pārstāvji prasīja vien daļēju minētā informācijas pieprasījuma tulkojumu, kā tas izriet no vēstules, kas nosūtīta Komisijai 2009. gada 27. oktobrī. Pretēji Komisijas apgalvotajam attiecīgā sabiedrība līdz ar to negaidīja uzklaušīšanu pie Komisijas uzklaušīšanas amatpersonas, lai lūgtu Komisijai vērsties pie tās vācu valodā. Turklāt attiecīgās sabiedrības nolūks izmantot vācu valodu kā tiesvedības valodu skaidri izriet no fakta, ka tā šajā valodā atbildēja uz visiem informācijas pieprasījumiem un paziņojumu par iebildumiem.
- 35 Tā kā Komisija atteicās nosūtīt *Brugg Kabel* informācijas pieprasījumus un paziņojumu par iebildumiem vācu valodā, bija nepieciešams laiks tulkošanai no angļu valodas uz vācu valodu, kas nozīmēja to, ka *Brugg Kabel* bija mazāk laika aizstāvībai nekā parasti. Šajā ziņā prasītājas apgalvo, ka angļu valodas zināšanas šajā sabiedrībā – pretēji Komisijas apgalvotajam – neatbilst ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunkta prasībām. Gluži pretēji, gan ikdienas darbs, gan vadītāju sanāksmes un sabiedrības pārvaldības kontrolieru sanāksmes parasti notika vācu valodā. Prasītājas norāda, ka iekšējā sarakste sabiedrībā un iekšējie dokumenti, piemēram, gada ziņojumi vai vadības rokasgrāmata, kurus pēc tam ārējs pakalpojumu sniedzējs tulkoja angļu valodā, tika sagatavoti vācu valodā. Visbeidzot, nav nozīmes tam, ka strīdīgie kontakti starp *Brugg Kabel* un citiem spēka kabeļu ražotājiem noritēja galvenokārt angļu valodā, ciktāl runa bija par darbinieka tīri tehnisku prezentāciju spēka kabeļu ražotāju profesionālajā valodā, savukārt paziņojumā par iebildumiem bija ietverta sarežģīta kritika, ko attiecīgajai sabiedrībai vajadzēja pilnībā izprast, lai to varētu izpētīt no tehniskā un juridiskā viedokļa.
- 36 Turklāt prasītājas apgalvo, ka Komisija esot arī pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību Vispārējā tiesā, iebildumu rakstā izmantojot atsauces angļu un franču valodā bez tulkojuma nodrošināšanas, kā tas ir prasīts Vispārējās tiesas 1991. gada 2. maija Reglamenta 35. panta 3. punktā. Prasītājas uzskata, ka atbildes uz repliku stadijā nav iespējams labot to, ka iztrūkst tulkojuma, jo šāda korekcija nav pieņemama tāpēc, ka prasītājas jau prasības pieteikumā bija izvirzījušas iebildumu attiecībā uz pārkāpumu saistībā ar tiesvedības valodu. No tā izriet, ka visas iebildumu raksta daļas, kurās ir ietvertas šādas atsauces, ir jānoraida kā nepieņemamas.
- 37 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.
- 38 Šajā ziņā jāatgādina, ka, lai arī ECPAK, tā kā Savienība tai nav pievienojusies, nav Savienības tiesību sistēmā formāli integrēts juridisks instruments, LES 6. panta 3. punktā ir noteikts, ka pamattiesības, kas garantētas minētajā konvencijā, ir Savienības tiesību vispārējo principu pamats, un Hartas 52. panta 3. punktā ir noteikts pienākums tajā ietvertajām tiesībām piešķirt tādu pašu nozīmi un piemērošanas jomu kā atbilstošajām tiesībām, kas ir garantētas šajā konvencijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, *Schindler Holding* u.c./Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 39 Tāpat jāatgādina, ka saskaņā ar ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunktu ikvienam apsūdzētajam ir tiesības tikt nekavējoties informētam, viņam saprotamā valodā un detalizēti, par viņam izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu.
- 40 Vēl jāatgādina, ka no judikatūras izriet, ka Komisija nevar tikt kvalificēta kā “tiesa” ECPAK 6. panta izpratnē (skat. spriedumu, 1992. gada 10. marts, *Shell*/Komisija, T-11/89, EU:T:1992:33, 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt ECPAK 6. panta ievērošana pieļauj, ka administratīvā procesā “sodu”

vispirms piemēro administratīva iestāde, kas pati neatbilst ECPAK 6. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, ja minētās iestādes lēmums vēlāk tiek pakļauts tiesu iestādes ar neierobežotu kompetenci kontrolei (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, *Schindler Holding u.c./Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 35. punkts). No minētā izriet, ka prasītājas nevar atsaukties uz Komisijas it kā pieļautu ECPAK 6. panta pārkāpumu.

- 41 Tomēr jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana, kas Hartas 41. pantā ir paredzēta kā tiesību uz labu pārvaldību būtisks elements, ir jānodrošina visos apstākļos, it īpaši visās procedūrās, kuru rezultātā var tikt piemērotas sankcijas, pat ja tā ir administratīva procedūra. Šajā nolūkā attiecīgajiem uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām ir jāsniedz iespēja, sākot no administratīvā procesa stadijas, paust savu viedokli par Komisijas izvirzīto faktu, iebildumu un apstākļu patiesumu un atbilstību (skat. spriedumu, 2012. gada 27. septembris, *Shell Petroleum u.c./Komisija*, T-343/06, EU:T:2012:478, 82. un 88. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 42 Tāpat no judikatūras izriet, ka to uzņēmumu tiesības uz aizstāvību, uz kuriem attiecas administratīvā procedūra, kā rezultātā var tikt noteiktas sankcijas, Komisijai ir jānodrošina arī iepriekšējas izmeklēšanas procedūru īstenošanas laikā, jo ir jāizvairās no šo tiesību neatgriezeniska aizskāruma iepriekšējās izmeklēšanas procedūrās, tostarp pārbaudēs, kurām var būtu izšķirošā loma, sagatavojot pierādījumus par uzņēmumu rīcības prettiesiskumu, kas var būt pamats saukt tos pie atbildības (spriedums, 2012. gada 14. novembris, *Nexans France un Nexans/Komisija*, T-135/09, EU:T:2012:596, 41. punkts).
- 43 Ņemot vērā principus, kas atgādināti iepriekš 38.–42. punktā, ir jāpārbauda, vai prasītājam nosūtītie informācijas pieprasījumi un paziņojums par iebildumiem angļu valodā ir nelabvēlīgi ietekmējuši to tiesības uz aizstāvību.
- 44 Pirmkārt, attiecībā uz informācijas pieprasījumu nosūtīšanu angļu valodā ir jānorāda, ka tas tika atgādināts iepriekš 42. punktā, ka Komisijas pienākuma ievērot tiesības uz aizstāvību izmeklēšanas laikā pirms karteļa procedūras uzsākšanas mērķis ir novērst neatgriezenisku kaitējumu šīm tiesībām attiecīgo izmeklēšanas procedūru ietvaros. Tādēļ Komisijai ir jāievēro tiesības uz aizstāvību, jo īpaši pārbaūžu laikā, jo tām var būt izšķiroša nozīme, lai iegūtu pierādījumus par uzņēmumu pretlikumīgo rīcību, kas var būt pamats to saukšanai pie atbildības.
- 45 Jākonstatē, ka šāda loģika ir piemērojama arī informācijas pieprasījumiem, ko Komisija nosūtīja attiecīgajiem uzņēmumiem iepriekšējā izmeklēšanā, jo atbildes uz šādiem pieprasījumiem Komisija varētu izmantot, kā tas ir šajā lietā, lai iegūtu pierādījumus par šo uzņēmumu pretlikumīgo rīcību.
- 46 Tomēr jākonstatē, ka, kaut arī 2009. gada 7. aprīļa, 2009. gada 20. oktobra, 2010. gada 31. marta un 2010. gada 29. novembra informācijas pieprasījumi, kurus Komisija nosūtīja *Brugg Kabel*, tika sagatavoti angļu valodā, no lietas materiāliem izriet, ka prasītājas varēja pietiekami saprast attiecīgos pieprasījumus, lai uz katru no tiem varētu atbildēt. Turklāt jāuzsver, ka *Brugg Kabel* pieprasīja tulkojumus tikai dažām Komisijas 2009. gada 20. oktobra informācijas pieprasījuma daļām, un ka pēc tam, kad Komisija iesniedza minētos tulkojumus, *Brugg Kabel* atbildēja uz šo informācijas pieprasījumu. Tāpat jāuzsver, ka Komisija nemaz neprasija *Brugg Kabel* atbildēt uz informācijas pieprasījumiem angļu valodā. Līdz ar to jākonstatē, ka *Brugg Kabel* varēja sniegt viedokli par Komisijas pieprasīto informāciju.
- 47 Tāpat arī, ciktāl prasītāju argumentāciju var interpretēt tādējādi, ka Komisijas atteikums nosūtīt informācijas pieprasījumu *Brugg Kabel* vācu valodā, kā tas ir minēts 2009. gada 27. oktobra vēstulē, ir pretrunā Hartas 41. panta 4. punktam, tā nav pārliecinoša. Šajā tiesību normā ir ietvertas ikvienas personas tiesības vērsties iestādēs kādā no Līgumu valodām un saņemt atbildi šajā valodā. Tomēr jākonstatē, ka šajā lietā Komisija vērsās pie *Brugg Kabel*, pieprasot no tās atbildi, nevis otrādi.

- 48 Otrkārt, runājot par paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanu angļu valodā, ir jāatzīmē, ka tad, ja Komisijai ir jāievēro tiesības uz aizstāvību iepriekšējās izmeklēšanas ietvaros, tad tai *a fortiori* tās ir jāievēro arī pēc administratīvās procedūras, kuras rezultātā varētu tikt piemērotas sankcijas pret attiecīgajiem uzņēmumiem, oficiālas sākšanas, kā tas ir atgādināts iepriekš 42. punktā.
- 49 Tomēr šajā gadījumā neatkarīgi no prasītāju personāla un vadītāju patiesā angļu valodas prasmes līmeņa ir jākonstatē, kā izriet no vēstules, ko *Brugg Kabel* nosūtīja Komisijai 2011. gada 1. septembrī, ka prasītājas lūdza papildu termiņu nevis lai atbildētu uz paziņojumu par iebildumiem tulkošanas iemeslu dēļ, bet gan lai iegūtu papildu laiku visu lietas materiālos ietvertu dokumentu un vairāku apgalvojumu, kas minēti paziņojumā par iebildumiem, izvērtēšanai, ņemot vērā arī ierobežotos resursus, ko tās varētu veltīt šim uzdevumam. Tomēr ir grūti noticēt, ka prasītājas, ja tām bija grūti saprast paziņojuma par iebildumiem angļu valodas versiju vai arī tām vajadzēja vairāk laika, lai to iztulkotu, neminēja šos apstākļus, lai pamatotu savu lūgumu pagarināt termiņu atbildei uz paziņojumu par iebildumiem. Tāpat jākonstatē, ka tās varēja atbildēt uz paziņojumu par iebildumiem, kaut arī to atbilde bija uzrakstīta vācu valodā, kas atkal liecina par to, ka prasītājām bija pietiekamas angļu valodas zināšanas, lai saprastu izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu un paustu savu nostāju šajā sakarā.
- 50 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, prasītāju argumentācija, kas balstīta uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu administratīvajā procesā, jo prasītājām informācijas pieprasījumi un paziņojums par iebildumiem tika nosūtīti angļu valodā, ir jānoraida kā nepamatota.
- 51 Turklāt, runājot par prasītāju tiesību uz aizstāvību apgalvoto pārkāpumu šajā tiesvedībā, uzreiz ir jānorāda, ka šis arguments ir jānoraida kā neefektīvs, ciktāl tas tika izvirzīts, lai atbalstītu pamatu, kurš ir balstīts uz *Brugg Kabel* tiesību uz aizstāvību pārkāpumu administratīvā procesa laikā.
- 52 Turklāt prasītāju argumentāciju, kuras mērķis ir iebildumu raksta daļas noraidīt kā nepieņemamas, tāpēc ka ar tām, tajās neievērojot tiesvedības valodu, tiek pārkāptas prasītāju tiesības uz aizstāvību, nevar atbalstīt.
- 53 Šajā ziņā nav strīda par to, ka šīs tiesvedības valoda ir vācu. Turklāt, kā izriet no 1991. gada 2. maija Reglamenta, kas bija piemērojams dienā, kad tika iesniegts iebildumu raksts, 35. panta 3. punkta pirmās un otrās daļas, tiesvedības valodu izmanto lietas dalībnieku procesuālajos rakstos un mutvārdu paskaidrojumos, un visiem iesniegtajiem vai pievienotajiem dokumentiem, kas sastādīti kādā citā valodā, jāpievieno tulkojums tiesvedības valodā.
- 54 No minētā izriet, ka Komisijai bija pienākums iesniegt tulkojumu tiesvedības valodā tām daļām, kas iebildumu rakstā ir citētas kādā citā valodā. Komisija nevar izvairīties no šī pienākuma tikai tādēļ, ka apstrīdētajā lēmumā bija dažu no šīm daļām tulkojums, kas pievienots prasības pieteikuma pielikumā, un ka citas daļas bija izvilktas no prasības pieteikuma pielikuma, vai arī ka runa bija par prasītāju darbinieka paziņojumiem.
- 55 Tomēr jākonstatē, ka Komisija ir novērsusi šo formālo trūkumu, iesniedzot attiecīgo daļu tulkojumu atbildes uz repliku pielikumos.
- 56 Turklāt pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, fakts, ka tās prasības pieteikumā jau bija izvirzījušas iebildumu par tiesvedības valodas neievērošanu, neizslēdz šādu korekciju. Šajā ziņā pietiek norādīt, ka attiecīgais iebildums attiecās uz valodu, kuru Komisija izmantoja administratīvajā procedūrā, kas nevar ietekmēt tiesvedības valodu tiesvedības procesā.
- 57 No tā izriet, ka iebildumu raksta daļas, kuras uzrakstītas valodā, kas nav tiesvedības valoda, nevar tikt uzskatītas par nepieņemamām.
- 58 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

b) Par Komisijas atteikumu piešķirt piekļuvi pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm

- 59 Prasītājas pārmet, ka Komisija esot pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību, atsakoties tām sniegt piekļuvi vai piešķirt piekļuvi to advokātam citu paziņojuma par iebildumiem adresātu atbilžu nekonfidencialajai versijai, izņemot ļoti ierobežotu piekļuvi *ABB* un *J-Power Systems* atbildēm, kaut arī šīs atbildes, iespējams, ietvēra attaisnojošus pierādījumus, kas jo īpaši attiecas uz 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* [*Divonne-les-Bains*] (Francija), kuru Komisija kļūdaini uzskatīja par *Brugg Kabel* dalības pārkāpumā sākumu, mērķi un uz pārtraukumu šīs pēdējās minētās dalībai pārkāpumā 2005. gadā.
- 60 Prasītājas apgalvo, ka pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbilžu atklāšana būtu bijusi vēl jo vairāk pamatota, jo, pirmkārt, kā to Tiesa ir nospriedusi 2004. gada 7. janvāra spriedumā *Aalborg Portland u.c./Komisija* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6), Komisija nav vienīgā, kas izlemj, kāda informācija ir būtiska prasītāju aizstāvībai, ko turklāt tā nevarēja izdarīt, un, otrkārt, prasītājam tiek pārņemta dalība vienotā un turpinātā pārkāpumā, kas tām uzliek atbildību par citu uzņēmumu darbībām, kurās tās nepiedalījās un par kurām tās pat nezināja.
- 61 Pēc prasītāju domām, pretēji Komisijas apgalvotajam, ja tām tiktu piešķirta piekļuve pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm, kuras var ietvert attaisnojošus pierādījumus, šajā gadījumā nebūtu iemesls uz nenoteiktu laiku kavēt administratīvās procedūras pabeigšanu, jo Komisija jau bija piešķirusi šādu piekļuvi pārējiem paziņojuma par iebildumiem adresātiem.
- 62 Turklāt prasītājas apgalvo, ka no tām nevar pieprasīt, lai tās – nolūkā pierādīt, ka dokumenti, kuros ir potenciāli attaisnojoša informācija, būtu bijuši noderīgi to aizstāvībai, – sniegtu precīzas norādes par šo dokumentu saturu, kuriem tās vispār nav varējušas piekļūt. Prasība par *prima facie* pierādījumiem šajā ziņā, kura izriet no 2012. gada 27. septembra sprieduma *Shell Petroleum u.c./Komisija* (T-343/06, EU:T:2012:478), uz ko atsaucas Komisija, ir paredzēta, lai samazinātu pierādīšanas pienākumu uzņēmumiem, kuriem Komisija ir atteikusi piekļuvi attaisnojošajam dokumentam, un to nevar interpretēt tādējādi, ka šādu pierādījumu nav iespējams iesniegt. Prasītājas uzskata, ka šajā gadījumā pietiek ar to, ka tās norāda – kā tās ir arī darījušas – ka pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildes varētu apstiprināt to, ka neviens apgalvotais karteļa dalībnieks neatsaucās uz 2001. gada 14. decembra sanākumi *Divonne-les-Bains* kā uz “R sanākumi”, kuras laikā *Brugg Kabel* esot piedalījusies karteļa īstenošanā.
- 63 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.
- 64 Šajā ziņā, pirmkārt, runājot par prasītāju apgalvojumu, ka Komisijai bija pienākums sniegt piekļuvi pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm, jo Komisijai neesot vienai pašai jālemj par dokumentu, kas iegūti procedūras laikā to aizstāvībai, atbilstību, ir jākonstatē, ka to nevar atbalstīt.
- 65 Jāatgādina, ka atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 27. panta pirmajai daļai, pirms minētās regulas 7., 8., 23. pantā un 24. panta 2. punktā paredzēto lēmumu pieņemšanas Komisija uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, uz kurām attiecas Komisijas vadītie tiesas procesi, sniedz iespēju izteikties par jautājumiem, par kuriem tā izteikusi iebildumus. Šajā normā ir arī paredzēts, ka “Komisija savu lēmumu balsta vienīgi uz iebildumiem, kurus attiecīgajām pusēm bija iespēja komentēt” un ka “sūdzību iesniedzējus cieši iesaista tiesas procesos”.
- 66 Tādējādi piekļuves lietas materiāliem konkurences lietās mērķis tostarp ir ļaut paziņojuma par iebildumiem adresātiem gūt informāciju par Komisijas lietā esošajiem pierādījumiem, lai tie varētu lietderīgi izteikt savu nostāju par secinājumiem, pie kuriem Komisija, pamatojoties uz šiem pierādījumiem, ir nonākusi savā paziņojumā par iebildumiem (spriedums, 2003. gada 2. oktobris,

Corus UK/Komisija, C-199/99 P, EU:C:2003:531, 125. punkts). Piekļuve lietas materiāliem tātad ir viena no procesuālajām garantijām, kuru mērķis ir aizsargāt tiesības uz aizstāvību un it īpaši nodrošināt, lai efektīvi varētu tikt istenotas tiesības tikt uzklaustam.

- 67 Saskaņā ar judikatūru tiesības piekļūt lietas materiāliem nozīmē, ka Komisija attiecīgajam uzņēmumam dod iespēju pārbaudīt visus izmeklēšanas lietas materiālos ietvertos dokumentus, kas varētu būt būtiski tā aizstāvībai. Pie šiem dokumentiem pieder gan apsūdzošie, gan attaisnojošie dokumenti, izņemot citu uzņēmumu komercnoslēpumus ietverošus dokumentus, Komisijas iekšējos dokumentus un citu konfidenciālu informāciju (spriedums, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland u.c./Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 68 Tomēr attiecīgais uzņēmums tikai sacīkstes principā balstītā administratīvā posma sākumā ar paziņojumu par iebildumiem tiek informēts par visiem būtiskajiem faktiem, uz kuriem Komisija balstās šajā procedūras stadijā, un par to, ka šim uzņēmumam ir tiesības piekļūt lietas materiāliem, lai garantētu tiesību uz aizstāvību efektīvu istenošanu. Lidz ar to pārējo lietas dalībnieku atbilde uz paziņojumu par iebildumiem principā netiek ietverta to izmeklēšanas lietas materiālu dokumentu kopumā, ar kuriem var iepazīties lietas dalībnieki (spriedumi, 2009. gada 30. septembris, *Hoechst /Komisija*, T-161/05, EU:T:2009:366, 163. punkts; 2011. gada 12. jūlijs, *Toshiba/Komisija*, T-113/07, EU:T:2011:343, 42. punkts, un 2011. gada 12. jūlijs, *Mitsubishi Electric/Komisija*, T-133/07, EU:T:2011:345, 41. punkts).
- 69 Taču, ja Komisija vēlas pamatoties uz kādu atbildes uz paziņojumu par iebildumiem daļu vai uz dokumentu, kas ir pievienots šādai atbildei, lai pierādītu pārkāpumu LESD 101. panta 1. punkta vai EEZ līguma 53. panta 1. punkta piemērošanas procedūrā, pārējiem šajā procedūrā iesaistītajiem uzņēmumiem ir jānodrošina iespēja izteikt savu viedokli par šādu pierādījumu. Šādos apstākļos atbildes uz paziņojumu par iebildumiem attiecīgā daļa vai tam pievienotais dokuments faktiski ir apsūdzošs pierādījums pret dažādiem uzņēmumiem, kas esot piedalījušies pārkāpumā (spriedumi, 2011. gada 12. jūlijs, *Toshiba/Komisija*, T-113/07, EU:T:2011:343, 43. punkts, un 2011. gada 12. jūlijs, *Mitsubishi Electric/Komisija*, T-133/07, EU:T:2011:345, 42. punkts).
- 70 Pēc analogijas, ja atbildes uz paziņojumu par iebildumiem daļa vai šādai atbildei pievienotais dokuments var būt nozīmīgi uzņēmuma aizstāvībai, jo tie ļauj iegūt informāciju, kas neatbilst secinājumiem, kurus šajā stadijā izdarījusi Komisija, tad tas ir attaisnojošs pierādījums. Šādā gadījumā attiecīgajam uzņēmumam ir jāspēj novērtēt konkrēto daļu vai dokumentu un izteikt par tiem savu viedokli (spriedumi, 2011. gada 12. jūlijs, *Toshiba/Komisija*, T-113/07, EU:T:2011:343, 44. punkts, un 2011. gada 12. jūlijs, *Mitsubishi Electric/Komisija*, T-133/07, EU:T:2011:345, 43. punkts).
- 71 Turklāt jāatgādina, ka Komisijas Paziņojuma par noteikumiem attiecībā uz piekļuvi Komisijas lietas materiāliem, ievērojot LESD 101. un 102. pantu, EEZ līguma 53., 54. un 57. pantu un Padomes Regulu (EK) Nr. 139/2004 (OV 2005, C 325, 7. lpp.), 8. punktā ir paredzēts, ka “Komisijas lietas materiāli” konkurences jomā veicamajā izmeklēšanā ietver visus dokumentus, kuri ir iesniegti Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātam vai kurus tas ir saņēmis vai apkopojis izmeklēšanas rezultātā. Minētā paziņojuma 27. punktā ir precizēts:

“Piekļuve lietas materiāliem tiks piešķirta pēc pieprasījuma un parasti vienu reizi pēc Komisijas iebildumu paziņošanas pusēm, lai ievērotu vienlīdzības principu un aizsargātu tiesības uz aizstāvību. Parasti netiks piešķirta piekļuve citu pušu atbildēm uz Komisijas iebildumiem.

Administratīvā procesa vēlākā posmā pusei tiks piešķirta piekļuve dokumentiem, kuri saņemti pēc iebildumu paziņošanas, kur šādi dokumenti var saturēt jaunus pierādījumus, kā apsūdzēja tā arī attaisnojoša rakstura, attiecībā uz apgalvojumiem pret konkrēto pusi Komisijas izvirzītajos iebildumos. Īpaši [tas tā ir] gadījumos, kad Komisija gatavojas pamatoties uz jauniem pierādījumiem.”

- 72 No minētā izriet, ka pretēji prasītāju apgalvotajam Komisijai ir jāveic sākotnējais novērtējums, iespējams, attaisnojoša rakstura informācijai, kas ir ietverta dokumentos, kuri saņemti pēc paziņojuma par iebildumiem, ja attiecīgais uzņēmums prasa piekļuvi šādiem dokumentiem.
- 73 Šajā ziņā prasītājas nevar atsaukties uz judikatūru, saskaņā ar kuru ne tikai Komisija, kura nosūta paziņojumus par iebildumiem un pieņem lēmumu par soda uzlikšanu, viena pati drīkst noteikt, kuri dokumenti ir lietderīgi attiecīgā uzņēmuma aizstāvībai, jo šis apsvērums, kas attiecas uz dokumentiem Komisijas lietā, nevar tikt piemērots citu attiecīgo lietas dalībnieku atbildēm uz Komisijas nosūtīto paziņojumu par iebildumiem (spriedums, 2012. gada 27. septembris, *Shell Petroleum u.c./Komisija*, T-343/06, EU:T:2012:478, 89. punkts).
- 74 Turklāt ir jānoraida arī prasītāju arguments, saskaņā ar kuru fakts, ka tās tika apsūdzētas par dalību vienotā un turpinātā pārkāpumā, pamatojot to, ka tām ir jāpiešķir piekļuve pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm, lai tās pašas šajās atbildēs varētu identificēt attaisnojošus pierādījumus. Šajā ziņā pietiek norādīt, ka arī lietās, kurās tika pasludināti 2011. gada 12. jūlija spriedums *Toshiba /Komisija* (T-113/07, EU:T:2011:343), 2011. gada 12. jūlija spriedums *Mitsubishi Electric/Komisija* (T-133/07, EU:T:2011:345) un 2012. gada 27. septembra spriedums *Shell Petroleum u.c./Komisija* (T-343/06, EU:T:2012:478), prasītājām tika pārņemta dalība vienotā un turpinātā pārkāpumā.
- 75 Otrkārt, attiecībā uz prasītāju argumentu par to, Komisija būtībā esot pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību, pamatojoties uz kļūdainu vērtējumu par informācijas, kas ietverta pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēs, lietderību to aizstāvībai, atsakoties piešķirt tām piekļuvi minēto atbilžu nekonfidencialai versijai, ir jākonstatē, ka to nevar atbalstīt.
- 76 Jāatgādina, ka tad, ja dokuments, kas ir Komisijas rīcībā un ko var klasificēt kā attaisnojošu pierādījumu, jo tas var attaisnot uzņēmumu, kurš tiek vainots dalībā kartelī, nav nosūtīts šim uzņēmumam, šī uzņēmuma tiesības uz aizstāvību ir pārkāptas, ja tas pierāda, ka attiecīgais dokuments varēja būt noderīgs tā aizstāvībai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 19. decembris, *Siemens u.c./Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:866, 367. punkts).
- 77 Šāds pierādījums var tikt iesniegts, lai pierādītu, ka dokumenta neizpaušana varēja ietekmēt negatīvi attiecīgo uzņēmumu, procesa norisi un Komisijas lēmuma saturu vai ka tā varēja traucēt vai apgrūtināt šī uzņēmuma interešu aizsardzību administratīvajā procesā (spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Siemens u.c./Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:866, 368. punkts).
- 78 Iespējamību, ka neizpausts dokuments būtu varējis ietekmēt procesa norisi un Komisijas lēmuma saturu, var konstatēt tikai pēc atsevišķu pierādījumu pagaidu pārbaudes, kurā noskaidrotos, ka neizpaustajiem dokumentiem, ņemot vērā šos pierādījumus, varēja būt nozīme, kuru nevajadzētu ignorēt (spriedums, 2013. gada 14. marts, *Fresh Del Monte Produce/Komisija*, T-587/08, EU:T:2013:129, 688. punkts).
- 79 Šajā ziņā no prasītājiem, kas ir izvirzījuši pamatu attiecībā uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, nevar prasīt, lai tie savā prasības pieteikumā detalizēti izklāstītu argumentāciju vai sniegtu norāžu kopumu nolūkā pierādīt, ka tad, ja tiem būtu bijusi piekļuve noteiktiem elementiem, kuri tiem faktiski nekad nav tikuši paziņoti, administratīvais process būtu varējis noslēgties ar atšķirīgu rezultātu. Šāda pieeja faktiski nozīmētu, ka to nebūtu iespējams pierādīt (spriedums, 2013. gada 14. marts, *Fresh Del Monte Produce/Komisija*, T-587/08, EU:T:2013:129, 689. punkts).
- 80 Tomēr prasītājam ir jāiesniedz sākotnēja norāde par nepaziņotu dokumentu lietderību savai aizstāvībai (spriedums, 2013. gada 14. marts, *Fresh Del Monte Produce/Padome*, T-587/08, EU:T:2013:129, 690. punkts).

- 81 Līdz ar to šajā gadījumā ir jāpārbauda, vai prasītāju izvirzītie argumenti sniedz *prima facie* norādes par pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbilžu lietderību to aizstāvībai.
- 82 Prasītājas apgalvo, ka piekļuve pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm tām būtu ļāvusi pierādīt negatīvu faktu, proti, ka nedz *Pirelli*, nedz *Nexans France* nebija norādījušas, ka 2001. gada 14. decembra sanāksme *Divonne-les-Bains*, kas saskaņā ar Komisiju ir sākumpunkts prasītāju dalībai kartelī, bija R sanāksme. Tās uzskata, ka piekļuve šīm atbildēm tām būtu devusi arī iespēju apstiprināt, ka citi karteļa dalībnieki zināja, ka prasītājas 2005. gadā bija pārtraukušas dalību kartelī.
- 83 Pirmkārt, runājot par 2001. gada 14. decembra sanāksmi *Divonne-les-Bains*, ir jānorāda, ka pretēji Komisijas apgalvotajam fakts, ka šī sanāksme bija minēta tās 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījumā un ka prasītājam bija piekļuve pārējo šī informācijas pieprasījuma adresātu atbildēm, nav pamats, lai tām zustu interese lūgt prasīt piekļuvi pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm. Saturs *Nexans France* un *Pirelli* atbildēs uz Komisijas 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījumu, kurās šie karteļa dalībnieki nepauda nostāju par savu dalību 2001. gada 14. decembra sanāksmē *Divonne-les-Bains* un par šīs sanāksmes priekšmetu, atsaucoties uz tiesībām neapsūdzēt sevi, neļauj iepriekš spriest par to nostāju šajā ziņā, kādu tie sniedz atbildē uz paziņojumu par iebildumiem.
- 84 Tomēr jāatzīmē, ka fakts, ka citi karteļa dalībnieki atbildēs uz paziņojumu par iebildumiem neizteica savu nostāju par 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* raksturu – pieņemot, ka tas ir pierādīts –, pats par sevi nevar pamatot prasītāju aizstāvību.
- 85 Nav strīda par to, ka paziņojumā par iebildumiem Komisija norādīja, ka *Divonne-les-Bains* 2001. gada 14. decembrī tika organizēta R sanāksme un ka šīs sanāksmes dalībnieki katrā ziņā esot bijuši *Nexans France*, ko pārstāvēja J., *Sagem*, ko pārstāvēja V., un *Brugg Kabel*, ko pārstāvēja N.
- 86 Tomēr fakts, ka šādas apsūdzības priekšā *Nexans France*, kā arī *Sagem* necentās vajadzības gadījumā apstrīdēt 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* raksturu savās atbildēs uz paziņojumu par iebildumiem, drīzāk pierāda, ka tās atzīst faktus, kurus tām šajā sakarā pārmet Komisija.
- 87 Turklāt, ciktāl prasītāju argumentācija attiecas arī uz apgalvoto *Pirelli* nostājas neesamību par 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* raksturu, tā kā prasītājas ir apstiprinājušas *Pirelli* dalību šajā sanāksmē savās atbildēs uz paziņojumu par iebildumiem (skat. 156. punktu), ir jākonstatē, ka šī argumentācija ir noraidāma. Tā kā Komisija paziņojumā par iebildumiem nav apsūdzējusi *Pirelli* dalībā minētajā sanāksmē, pēdējās minētās nostājas neesamība par šīs sanāksmes raksturu katrā ziņā nevar tikt interpretēta kā apstiprinājums, ka šai sanāksmei bija vai nebija pret konkurenci vērsts raksturs.
- 88 Otrkārt, runājot par prasītāju argumentu, ka pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēs bija skaidri pierādījumi tam, ka prasītājas bija pārtraukušas savu dalību kartelī 2005. gadā, ir jānorāda, ka tas ir neprecīzs. Proti, prasītājas nav norādījušas, kuri fakti liecina, ka ar pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm ir iecerēts pierādīt, ka konkrēti Komisijas apgalvojumi paziņojumā par iebildumiem attiecībā uz to dalību kartelī 2005. gadā varētu apšaubīt šīs atbildes. Tāpat prasītājas nepaskaidro, kāpēc tās uzskata, ka iespējamais attaisnojošos pierādījumus par savu dalību kartelī 2005. gadā varētu atrast visu paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēs.
- 89 Līdz ar to ir jākonstatē, ka ar prasītāju argumenti nesniedz *prima facie* norādes tam, ka citu paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildes, kas tām netika nosūtītas, būtu lietderīgas to aizstāvībai.
- 90 Ņemot vērā iepriekš 73. punktā minēto judikatūru, ir jānorāda kā nepamatots prasītāju arguments, saskaņā ar kuru tas, ka Komisija nesagatavoja visu paziņojuma par iebildumiem adresātu atbilžu nekonfidenciālās versijas, lai vajadzības gadījumā būtu iespējams paziņot attiecīgajam uzņēmumam attaisnojošus pierādījumus, kas tajās varētu būt attiecībā uz šo uzņēmumu, esot apliecinājums tam, ka Komisija šajā lietā neesot ievērojusi pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu.

91 Tādēļ pirmā pamata otrā daļa un līdz ar to šis pamats kopumā ir jānoraida kā nepamatoti.

2. Par otro pamatu – Komisijas kompetences neesamību sodīt par pārkāpumu, kurš izdarīts trešās valstīs un kurš neietekmē EEZ

92 Prasītājas norāda, ka Komisija nebija kompetenta piemērot LESD 101. pantu darbībām, kas tika īstenotas ārpus EEZ, un projektiem, kas bija jāīsteno ārpus EEZ, jo tiem nav bijusi nekāda ietekme uz EEZ. Tā kā nav pierādījumu, ka darbībām saistībā ar katru no šiem projektiem bija tūlītēja, būtiska un paredzama ietekme EEZ judikatūras izpratnē, Komisija nebija tiesīga vienkārši šīs īpašības attiecināt uz vienotu un turpinātu pārkāpumu, lai pamatotu savu eksteritoriālo kompetenci, pretējā gadījumā tai tiktu piešķirta neierobežota kompetence.

93 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

94 Šajā ziņā attiecībā uz LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta teritoriālo piemērojamību vispirms ir jāatgādina, ka Savienības konkurences norma, kas paredzēta LESD 101. pantā, aizliedz nolīgumus un darbības, kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci “iekšējā tirgū”.

95 Turklāt jānorāda, ka LESD 101. panta teritoriālās piemērošanas nosacījumi var tikt izpildīti divos gadījumos.

96 Pirmkārt, LESD 101. panta piemērošana ir pamatota, ja tajā paredzētās darbības tiek īstenotas iekšējā tirgus teritorijā neatkarīgi no to uzsākšanas vietas. Proti, padarot konkurences tiesību aktos noteikto aizliegumu piemērojamību atkarīgu no karteļa izveidošanas vietas, uzņēmumiem tiktu nodrošināts viegls veids, kā izvairīties no minētajiem aizliegumiem (spriedums, 1988. gada 27. septembris, *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 un no C-125/85 līdz C-129/85, EU:C:1988:447, 16. punkts).

97 Otrkārt, kā Tiesa jau ir atzinusi, LESD 101. panta piemērošana ir pamatota arī tad, ja ir paredzams, ka plānotās darbības nekavējoties un būtiski ietekmēs iekšējo tirgu (šajā nozīmē skat spriedumu, 1971. gada 25. novembris, *Béguelin Import*, 22/71, EU:C:1971:113, 11. punkts). Šajā ziņā ir svarīgi atzīmēt, ka šai pieejai ir tāds pats mērķis kā tai, kam pamatā ir nolīguma īstenošana Savienības teritorijā, proti, ietvert darbību, kuras pret konkurenci vērsta ietekme, lai arī darbība nav veikta šajā teritorijā, varētu būt jūtama Savienības tirgū.

98 Jāuzsver arī tas, ka LESD 101. panta piemērošanas nosacījumi, kas minēti iepriekš attiecīgi 96. un 97. punktā, ir alternatīvi, nevis kumulatīvi līdzekļi, lai pierādītu Komisijas kompetenci konstatēt minētās tiesību normas pārkāpumu un sodīt par to.

99 Apstrīdētajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka nosacījums attiecībā uz karteļa īstenošanu EEZ, kā arī tas, kurš attiecas uz karteļa radīto ietekmi EEZ, šajā lietā esot bijuši izpildīti (apstrīdētā lēmuma 467.–469. apsvērumi).

100 Tomēr prasītājas apgalvo, ka Komisijai esot bijis jāpierāda, ka katram no projektiem, kas tika īstenoti ārpus EEZ, bija pietiekama ietekme Savienībā, lai judikatūras izpratnē attaisnotu LESD 101. panta teritoriālo piemērojamību attiecībā uz šo apskatāmā pārkāpuma daļu.

101 Šāda argumentācija nevar tikt atbalstīta.

102 Runājot par karteļa darbību īstenošanu attiecībā uz projektiem, kas veicami ārpus EEZ, ir jāatzīmē, ka nolīgums par “eksporta teritorijām”, saskaņā ar kuru Eiropas ražotāji un Āzijas ražotāji kopīgi īstenoja projektus minētajās teritorijās, tika īstenots EEZ teritorijā. Tādējādi saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 79. apsvērumu un 247. apsvērumu, kurā ir atsauce uz apstrīdētā lēmuma 468. apsvērumu, Grieķija nav

daļa no “Eiropas ietilpstošas valsts teritorijas” saskaņā ar nolīgumu par “valsts teritoriju” un Grieķijā īstenotie projekti bija daļa no projektu sadales saskaņā ar “60/40 kvotu”, piemērojot nolīgumu par “eksporta teritorijām”. Tāpat no apstrīdētā lēmuma 81. un 82. apsvēruma izriet, ka karteļa A dalībnieki uzskatīja, ka projektiem, kas Savienības dalībvalsti sasaistīja ar trešo valsti, piemēroja karteļa R dalībniekiem piešķirto 60 % kvotu, piemēram projektam, kas savieno Spāniju ar Maroku un kas ir minēts apstrīdētā lēmuma 232. apsvērumā.

- 103 Tāpat arī jānorāda, ka Eiropas uzņēmumu rīcība, kas ietver, piemērojot nolīgumu par “valsts teritoriju”, nekonkurēšanu attiecībā uz projektiem, kuri jāīsteno Āzijas uzņēmumu “valsts teritorijā”, saskaņā ar definīciju EEZ teritorijā vispār netika īstenota.
- 104 Tomēr pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, no tā neizriet, ka Komisijai bija jāiesniedz pierādījumi, ka katram no projektiem, kuri jāveic ārpus EEZ saskaņā ar nolīgumu par “valsts teritoriju”, Savienībā bija pietiekama ietekme, lai pamatotu LESD 101. panta teritoriālo piemērojamību.
- 105 Kā izriet no šī sprieduma 97. punktā minētās judikatūras, Komisija varēja pamatot LESD 101. panta piemērojamību vienotam un turpinātam pārkāpumam, kā tas ir norādīts apstrīdētajā lēmumā, ar paredzamām, tūlītējām un būtiskām sekām iekšējā tirgū.
- 106 Šajā ziņā jānorāda, ka LESD 101. pants ir piemērojams tādām darbībām un nolīgumiem, kuru mērķis ir viena un tā paša pret konkurenci vērsta mērķa sasniegšana, ja ir paredzams, ka kopumā šīm darbībām un nolīgumiem ir tūlītēja un būtiska ietekme uz iekšējo tirgu. Proti, uzņēmumiem nevar ļaut izvairīties no Savienības konkurences normu piemērošanas, kombinējot vairākus uzvedības veidus, kuriem ir identisks mērķis un no kuriem katrs atsevišķi nevar radīt tūlītēju un būtisku ietekmi uz minēto tirgu, bet kuriem kopā šāda ietekme visticamāk būs.
- 107 Jāatzīmē, ka vienīgais karteļa mērķis bija ierobežot konkurenci zemūdens un apakšzemes (ļoti) augsta sprieguma spēka kabeļu projektiem, kas jāīsteno konkrētās teritorijās, vienojoties par tirgu un klientu sadali un tādējādi izkropļojot normālo konkurences procesu EEZ.
- 108 No minētā izriet, ka pretēji prasītāju apgalvotajam tas, vai šajā lietā bija piemērojams LESD 101. pants, ir jānovērtē, ņemot vērā ietekmes – skatot tās kopā –, kādas ir dažādaļām darbībām, kuras aprakstītas apstrīdētā lēmuma 493. apsvērumā, tostarp tām, kas attiecas uz ārpus EEZ īstenojamiem projektiem.
- 109 Jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, apstrīdētā lēmuma 469. apsvērumā konstatējot, ka darbību un nolīgumu, kuros piedalījās karteļa dalībnieki, ietekme uz konkurenci EEZ, tostarp iekšējā tirgū, bija paredzama, būtiska un tūlītēja.
- 110 Šajā nolūkā, lai nosacījums attiecībā uz paredzamības prasību būtu izpildīts, pietiek ņemt vērā iespējamo ietekmi uz konkurenci.
- 111 Attiecībā uz attiecīgo darbību tūlītējo ietekmi Savienības teritorijā ir jānorāda, ka šīm darbībām noteikti ir bijusi tieša ietekme uz augsta un ļoti augsta sprieguma spēka kabeļu piegādi minētajā teritorijā, jo tā bija karteļa dalībnieku dažādu sanāksmju un kontaktu mērķis (apstrīdētā lēmuma 66. apsvērumā). Turklāt sadalei karteļa dalībnieku starpā gan tieši šajā teritorijā, gan ārpus tās ir bijusi paredzama ietekme uz konkurenci šajā teritorijā, kā to ir pareizi norādījusi Komisija.
- 112 Attiecībā uz ietekmes būtisko raksturu Savienībā ir jāatzīmē ražotāju, kuri piedalījās kartelī, skaits un nozīme, jo tie pārstāvēja gandrīz visu tirgu, kā arī plašais preču klāsts, ko skāra dažādie nolīgumi un attiecīgo darbību nopietnība. Tāpat ir jāatzīmē vienotā un turpinātā pārkāpuma nozīmīgais ilgums, proti, ka tas turpinājās desmit gadus. Visi šie faktori kopumā sekmē attiecīgo darbību ietekmes būtiskā rakstura pierādīšanu Savienības teritorijā (apstrīdētā lēmuma 66., 492., 493. un 620. apsvērumā).

- 113 Līdz ar to ir jāsecina, ka vienots un turpināts pārkāpums, kādu Komisija ir definējusi apstrīdētajā lēmumā, ietilpst LESD 101. panta piemērošanas jomā un ka Komisijas kompetencē ietilpa sankciju noteikšana. Šajos apstākļos Komisijai nebija konkrēti jāpierāda, ka 101. panta piemērošanas nosacījumi ir izpildīti attiecībā uz katru no ārpus EEZ īstenojamajiem projektiem.
- 114 Turklāt, runājot par prasītāju iebildumu, ka Komisija esot apgājusi nolīguma par “eksporta teritorijām” ietekmes EEZ neesamību, to mākslīgi iekļaujot vienotā un turpinātā pārkāpumā, lai tam varētu piemērot LESD 101. pantu, ir jānorāda, ka tas patiesībā ir vērsts uz vienota un turpināta pārkāpuma, kā to ir raksturojusi Komisija apstrīdētajā lēmumā, esamības apstrīdēšanu, nevis uz LESD 101. panta piemērojamību minētajam pārkāpumam.
- 115 Turklāt ir jānorāda, ka prasītājas nav izvirzījušas nevienu elementu, kas var pamatot minēto iebildumu, un tāpēc tas ir jānoraida kā parasts apgalvojums.
- 116 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, otrais pamats ir noraidāms kā nepamatots.

3. Par trešo un ceturto pamatu, kuri ir balstīti uz kļūdu vērtējumā, tiesību uz nevainīguma prezumpciju pārkāpumu, kļūdām faktos, pierādījumu sagrozišanu un pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi saistībā ar apgalvoto prasītāju dalību vienotā un turpinātā pārkāpumā

- 117 Lai pamatotu trešo un ceturto pamatu, kuri ir jāizskata kopā, prasītājas izvirza vairākus argumentus. Pirmkārt, tās pārmet Komisijai, ka tā ir izmantojusi vienota pārkāpuma jēdzienu, lai kvalificētu dažādus karteļa elementus. Otrkārt, tās apgalvo, ka Komisija neesot izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz to dalības pārkāpumā pārtraukumu un turklāt neesot iesniegusi pietiekamus pierādījumus attiecībā uz to dalības pārkāpumā sākumu un nepārtrauktās dalības ilgumu. Treškārt, tās pārmet Komisijai atbildības izvirzīšanu par vienotu un turpinātu pārkāpumu, kaut arī tās nebija plānojušas piedalīties visu karteļa mērķu sasniegšanā un nezināja par noteiktām prettiesiskām darbībām. Ceturtkārt, tās apgalvo, ka Komisijai bija jāpierāda, ka tās bija informētas par nolīgumiem attiecībā uz katru no projektiem vai ka tās bija varējušas tos paredzēt vismaz attiecībā uz valstu tirgiem vai zemūdens spēka kabeļu projektiem. Piektkārt, tās pārmet Komisijai, ka tā nav precizējusi projektus, par kuriem bija jānoslēdz nolīgumi, izmantojot tikai saīsinājumus vai sugasvārdus, un ka tā vienu un to pašu projektu ir prezentējusi kā vairākus atsevišķus projektus nedaudz atšķirīgo nosaukumu dēļ.

a) Ievada apsvērumi

- 118 No judikatūras izriet, ka Komisijai ir jāpierāda ne tikai dalība kartelī, bet arī tās ilgums. It īpaši ir jāatgādina, ka saistībā ar pierādījumu sniegšanu par LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu Komisijai ir pienākums pierādīt tās konstatētos pārkāpumus un sniegt atbilstošus pierādījumus, lai juridiski pietiekami pierādītu pārkāpumu veidojošo apstākļu esamību. Tiesas šaubas ir jāvērs par labu uzņēmumam, kas ir lēmuma, ar kuru konstatēts pārkāpums, adresāts. Tādējādi tiesa nevar secināt, ka Komisija ir pietiekami juridiski pierādījusi attiecīgā pārkāpuma esamību, ja par šo jautājumu tai vēl ir šaubas, it īpaši saistībā ar prasību atcelt lēmumu par naudas soda uzlikšanu vai šī naudas soda apmēra samazināšanu. Pēdējā minētajā situācijā ir jāņem vērā nevainīguma prezumpcijas princips, kas ir viena no pamattiesībām, kuras ir aizsargātas Savienības tiesību sistēmā un nostiprinātas Hartas 48. panta 1. punktā. Ņemot vērā attiecīgo pārkāpumu raksturu, kā arī ar tiem saistīto sodu raksturu un smagumu, nevainīguma prezumpcijas princips it īpaši ir piemērojams procesos par uzņēmumiem piemērojamu konkurences tiesību normu pārkāpumiem, kuru rezultātā var tikt noteikts naudas sods vai kavējuma nauda. Tādējādi Komisijai ir jāsniedz pietiekami precīzi un saskanīgi pierādījumi, lai radītu stingru pārliecību par to, ka ir izdarīts pārkāpums (skat. spriedumu, 2013. gada 17. maijs, *Trelleborg Industrie un Trelleborg/Komisija*, T-147/09 un T-148/09, EU:T:2013:259, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 119 Taču tāpat saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ne visiem Komisijas sniegtajiem pierādījumiem ir noteikti jāatbilst šiem kritērijiem attiecībā uz katru no pārkāpuma elementiem. Ir pietiekami, ja pierādījumu kopums, uz ko iestāde atsaucas, kopumā ņemot, atbilst šai prasībai (skat. spriedumu, 2013. gada 17. maijs, *Trelleborg Industrie* un *Trelleborg/Komisija*, T-147/09 un T-148/09, EU:T:2013:259, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 120 Turklāt parasti darbības, ko ietver pret konkurenci vērstie nolīgumi, notiek slepeni, sapulces notiek slepus un ar tām saistītā dokumentācija ir ierobežota līdz minimumam. No tā izriet, ka pat tad, ja Komisija atklāj tādus dokumentus, kas tiešā veidā apliecina prettiesisku saziņu starp tirgus dalībniekiem, kā sanāksmju protokoli, tie parasti ir tikai fragmentāri un izkaisīti, kā rezultātā bieži vien noteiktas detaļas ir jārekonstruē, izmantojot dedukciju. Vairumā gadījumu par konkurenci traucējošu darbību vai nolīguma pastāvēšanu var secināt no noteikta to netiešo pierādījumu un sakritību daudzuma, kas, izvērtēti kopā, var tikt uzskatīti par pierādījumu konkurences noteikumu pārkāpumam, ja nav cita loģiska izskaidrojuma (spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland u.c./Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 55.–57. punkts, un 2007. gada 25. janvāris, *Sumitomo Metal Industries* un *Nippon Steel/Komisija*, C-403/04 P un C-405/04 P, EU:C:2007:52, 51. punkts).
- 121 Turklāt judikatūrā ir izvirzīta prasība, ka, ja nav tādu pierādījumu, kas tieši apstiprina pārkāpuma ilgumu, Komisija balstās vismaz uz pierādījumiem, kas ir pietiekami saistīti laikā, lai varētu saprātīgi pieņemt, ka šis pārkāpums ir īstenots nepārtraukti laikā starp diviem konkrētiem datumiem (spriedums, 1994. gada 7. jūlijs, *Dunlop Slazenger/Komisija*, T-43/92, EU:T:1994:79, 79. punkts; skat. arī spriedumu, 2006. gada 16. novembris, *Peróxidos Orgánicos/Komisija*, T-120/04, EU:T:2006:350, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

b) Par pārkāpuma vienoto raksturu

- 122 Prasītājas būtībā apgalvo, ka Komisijas identificētās darbības neatbilst judikatūrā iedibinātajiem vienota un turpināta pārkāpuma kritērijiem. Tās jo īpaši apgalvo, ka nevar runāt par preču un pakalpojumu identiskumu, jo zemūdens un apakšzemes spēka kabeli pārstāv atšķirīgus tirgus, ka var runāt tikai par daļēju identiskumu vieniem un tiem pašiem uzņēmumiem, kas piedalījās pārkāpumā, jo *Silec Cable*, *Mitsubishi Cable Industries*, *SWCC Showa Holdings*, *LS Cable & System*, *Taihan Electric Wire* un *nkt cables* neražo zemūdens spēka kabelus, ka var runāt tikai par daļēju fizisko personu, kas piedalījās dažādos karteļa nolīgumos, identiskumu, jo *Pirelli* vai *Prysmian*, *nkt cables* un *ABB* vienmēr sūtīja dažādus pārstāvjus uz sanāksmēm par zemūdens spēka kabeliem un par apakšzemes spēka kabeliem, un ka nevar runāt par nolīgumu īstenošanas noteikumu identiskumu, jo apakšzemes spēka kabelu un zemūdens spēka kabelu projekti vienmēr tika pārrunāti atšķirīgi un pozīciju veidlapas attiecībā uz “kvotu 60/40” tika sagatavotas atsevišķi atkarībā no spēka kabelu veida. Tās arī norāda, ka Komisija nav pierādījusi dažādo darbību savstarpēju papildināšanos.
- 123 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.
- 124 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 101. panta 1. punkta pārkāpums var izrietēt ne tikai no atsevišķas darbības, bet arī no virknes darbību vai turpinātas rīcības, pat ja viens vai vairāki šīs darbību virknes vai turpinātas rīcības elementi paši, aplūkojot atsevišķi, arī var būt minētās normas pārkāpums. Ja dažādas darbības ietilpst “kopējā plānā” to identiskā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci kopējā tirgū, Komisijai ir tiesības uzlikt atbildību par šīm darbībām atkarībā no dalības attiecīgajā pārkāpumā kopumā (spriedumi, 2012. gada 6. decembris, *Komisija/Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41. punkts, un 2017. gada 26. janvāris, *Villeroy & Boch/Komisija*, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 55. punkts).

- 125 Judikatūrā ir identificēti vairāki atbilstoši kritēriji, lai novērtētu pārkāpuma vienoto raksturu, proti, attiecīgo darbību mērķu identiskums, attiecīgo preču un pakalpojumu identiskums, tajā piedalījušos uzņēmumu identiskums un pārkāpuma īstenošanas detalizētas kārtības identiskums. Citi atbilstoši kritēriji ir uzņēmumu vārdā iesaistīto fizisko personu un attiecīgo darbību ģeogrāfiskās piemērošanas jomas identiskums (spriedums, 2013. gada 17. maijs, *Trelleborg Industrie* un *Trelleborg/Komisija*, T-147/09 un T-148/09, EU:T:2013:259, 60. punkts).
- 126 Šajā gadījumā nolīgums par “valsts teritoriju” un spēka kabeļu projektu sadalīšana kartēla Eiropas konfigurācijā EEZ tika īstenota vienlaicīgi, tie attiecās uz zemūdens augstsprieguma spēka kabeļiem un apakšzemes augstsprieguma spēka kabeļiem, kā arī iesaistīja vienus un tos pašus Eiropas ražotājus, un attiecībā uz šo nolīgumu un nolīgumu par “eksporta teritorijām” – vienus un tos pašus Dienvidkorejas un Japānas ražotājus. Turklāt pretēji prasītāju apgalvotajam, izņemot *Pirelli*, fiziskās personas, kas piedalījās uzņēmumu vārdā, dažādos kartēla elementos bija vienas un tās pašas. Tāpat dažādiem pasākumiem bija kopīgs mērķis, proti, izveidot pasaules mēroga, izņemot Amerikas Savienotās Valstis, augstsprieguma spēka kabeļu projektu tirgu sadales sistēmu.
- 127 Šis konstatējums nevar tikt atspēkots ar prasītāju argumentiem.
- 128 Runājot par apgalvojumu, ka pārkāpumu nevar kvalificēt kā vienotu pārkāpumu, pamatojoties uz to, ka apakšzemes augstsprieguma spēka kabeļi un zemūdens augstsprieguma spēka kabeļi ir atšķirīgi produkti, kas atbilst atšķirīgām vajadzībām, un, visbeidzot, veido atšķirīgus tirgus, pirmkārt, ir jānorāda, ka nolīgumā par “valsts teritorijām” nav nošķirti dažādi spēka kabeļu veidi. Otrkārt, pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, no Komisijas sniegtajiem piemēriem par to, kā darbojas kontroles mehānismi “kartēla Eiropas konfigurācijā” (apstrīdētā lēmuma 333.–338, 399. un 400. apsvērumi) un “kartēla A/R konfigurācijā” (apstrīdētā lēmuma 106. apsvērumi), izriet, ka apakšzemes augstsprieguma spēka kabeļu un zemūdens augstsprieguma spēka kabeļu projekti varētu būt savstarpēji kompensējoši, kas nozīmē, ka, raugoties no kartēli iesaistīto uzņēmumu viedokļa, ir skaidrs, ka nav bijis nekādu atšķirību šajā jautājumā. To ilustrē apmaiņšanās ar e-pastiem, kuru saturs ir minēts apstrīdētā lēmuma 399. apsvērumā un kuros A., *Prysmian* darbinieks, informēja R., *Nexans France* darbinieku, ka viņš atsakās kompensēt peļņu no zemūdens augstsprieguma spēka kabeļu projekta sauszemes daļas sadales piešķiršanas *Prysmian* ar citu projektu, bet piekrīt apsvērt apakšlīgumu saskaņā ar principiem, kas regulē projektu piešķiršanu Savienībā, nenošķirot, vai šie projekti bija zemūdens augstsprieguma spēka kabeļu projekti vai apakšzemes augstsprieguma spēka kabeļu projekti.
- 129 Faktam, ka atsevišķiem kartēla uzņēmumiem, piemēram, prasītājām, nebija spējas vai gribas panākt, lai tām tiek piešķirts zemūdens spēka kabeļu projekts, šajā ziņā nav nekādas nozīmes.
- 130 Attiecībā uz prasītāju apgalvojumu, ka A/R sanāksmju laikā tika uzsāktas atsevišķas sanāksmes par zemūdens spēka kabeļu projektiem un apakšzemes spēka kabeļu projektiem, pietiek norādīt, ka, kaut arī dažās no šīm sanāksmēm atsevišķi tika izskatīti projekti atkarībā no attiecīgo spēka kabeļu veida, par ko liecina uzaicinājumi uz 2003. gada 11. septembra un 2004. gada 28. janvāra sanāksmēm, minētajam apgalvojumam pretrunā ir fakts, ka citos gadījumos vienā un tajā pašā sanāksmē tika apspriesti zemūdens spēka kabeļu un apakšzemes spēka kabeļu projekti. Atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu, Komisija iesniedza izvilcumu no apstrīdētā lēmuma I pielikuma, kurā bija runa par noteiktu skaitu sanāksmju, par kurām ir zināms, ka tās kopīgas sesijas laikā attiecās gan uz apakšzemes spēka kabeļiem, gan zemūdens spēka kabeļiem. Komisija precizēja, ka šajā izvilcumā netika iekļauta informācija par sanāksmēm, kurās secīgās dienās tika rīkotas atsevišķas sesijas, vai par tām, kuru organizācija skaidri norādīja, ka projekti attiecībā uz apakšzemes spēka kabeļiem un attiecībā uz zemūdens spēka kabeļiem tiks apskatīti dažādās sesijās. Tomēr tā norādīja, ka pat šāda veida sanāksmēs uzņēmumu pārstāvji bija vieni un tie paši diskusijās par apakšzemes spēka kabeļiem, no vienas puses, un zemūdens spēka kabeļiem, no otras puses. Turklāt Komisija pievienoja pierādījumus, kas minēti šī pielikuma zemsvītras piezīmēs, uz kuriem tā atsauca, apgalvojot, ka zemūdens augstsprieguma kabeļu projekti un apakšzemes augstsprieguma spēka kabeļu projekti šajās sanāksmēs tika apspriesti kopīgās sesijās.

- 131 Vispārējās tiesas aicinātas izteikt tiesas sēdē nostāju par šiem dokumentiem, prasītājas tikai norādīja, ka, tā kā tās nepiedalījās A/R sanāksmēs, tās nevar komentēt to norisi.
- 132 Tomēr Komisijas iesniegtie pierādījumi liecina, ka zemūdens augstsprieguma spēka kabeļu projekti un apakšzemes augstsprieguma spēka kabeļu projekti tika apspriesti apvienotajās sesijās vismaz trīspadsmit A/R sanāksmēs no 2001. gada 22. februāra līdz 2003. gada 27. martam. Šis secinājums ir pietiekams, lai noraidītu prasītāju argumentu par to, ka šajās sanāksmēs tika organizētas atsevišķas sesijas par zemūdens spēka kabeļu projektiem un apakšzemes spēka kabeļu projektiem.
- 133 Attiecībā uz prasītāju argumentu, saskaņā ar kuru karteļa R dalībnieku sanāksmēs par zemūdens spēka kabeļu projektiem un apakšzemes spēka kabeļu projektiem bija arī atsevišķas diskusijas, ir jānorāda, ka tās šī argumenta pamatošanai nav izvirzījušas nevienu pierādījumu.
- 134 Šajā ziņā no apstrīdētā lēmuma 114., 249. un 534. apsvēruma izriet, ka Komisija uzskatīja, ka R sanāksmes, pirms kurām notika vakariņas, kur piedalījās visi klātesošie dalībnieki, sākās ar vispārīgo daļu, kuras laikā puses apsprieda vispārējo situāciju tirgū un to uzņēmumos. Arī saskaņā ar šajā lēmumā sniegto aprakstu šīs vispārīgās daļas laikā *Nexans France* un *Pirelli/Prysmian* informēja arī mazos Eiropas ražotājus, piemēram, prasītājas, par A/R notikumiem sanāksmēs, un tad dalībnieki apsprieda projektus EEZ un “eksporta teritorijās” un norādīja, kurš ražotājs pauda “priekšrocības” vai “intereses” attiecībā uz noteiktu projektu. Šis R sanāksmju norises apraksts liek domāt, ka puses apsprieda visus projektus, nešķirojot apakšzemes spēka kabeļu projektus un zemūdens spēka kabeļu projektus. Tomēr no prasītāju atbildes uz paziņojumu par iebildumiem izriet, ka R sanāksmē, kas notika 2003. gada 18. un 19. novembrī, tika rīkotas atsevišķas sanāksmes par zemūdens spēka kabeļu projektiem un apakšzemes spēka kabeļu projektiem. Lai noskaidrotu šo jautājumu, Komisija procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros tika aicināta precizēt, cik lielā mērā administratīvā procesa laikā iegūtie pierādījumi ļāva tai uzskatīt, ka apakšzemes spēka kabeļu projekti un zemūdens spēka kabeļu projekti bija kopīgu diskusiju priekšmets R sanāksmēs. Atbildot uz šo aicinājumu, Komisija iesniedza 2003. gada 27. marta A/R sanāksmes Tokijā (Japāna) protokolu, 2003. gada 23. aprīļa R sanāksmes protokolu un 2005. gada 12. maija R sanāksmes protokolu, kā arī izvilcumu no *J-Power Systems* atbildes uz Komisijas informācijas pieprasījumu.
- 135 Pēc Vispārējās tiesas uzaicinājuma tiesas sēdē paust nostāju attiecībā uz šiem dokumentiem prasītājas, konkrēti nenorādot uz kādu no iepriekš 134. punktā minētajām R sanāksmēm, apgalvoja, ka šīs sanāksmes notika tajā pašā dienā, bet tika sadalītas divās sesijās. Saskaņā ar viņu teikto pirmā sesija, kas tika veltīta zemūdens spēka kabeļiem, notika no rīta, un otrā sesija, kas attiecās uz apakšzemes kabeļiem, notika pēcpusdienā. Tās arī precizēja, ka reizēm divas sesijas netika organizētas vienā un tajā pašā dienā, bet divas dienas pēc kārtas. Tās arī apgalvoja, ka šo dažādo sesiju dalībnieki noteikti bija atšķirīgi, jo uzņēmumi, kas bija ieinteresēti tikai apakšzemes spēka kabeļos, kā prasītājas pašas, nekad apmeklēja sanāksmi par zemūdens spēka kabeļiem. Tās norāda, ka, cik viņām zināms, nav tāda sanāksmes protokola, kas liecinātu par kopīgu sanāksmi.
- 136 Tomēr vispirms ir jāatzīmē, ka no 2003. gada 23. aprīļa sanāksmes protokola izriet, ka šīs sanāksmes dalībnieki, tostarp *Brugg Kabel* pārstāvji, tika informēti par diskusijām, kas notika A/R sanāksmē 2003. gada 27. martā. No šīs pēdējās sanāksmes protokola izriet, ka tajā norisinājās diskusijas par zemūdens augstsprieguma spēka kabeļu projektiem. Turpinājumā jānorāda, ka no apstrīdētā lēmuma I pielikuma izriet – un prasītājas to neapstrīd –, ka *Brugg Kabel* piedalījās R sanāksmē, kas notika 2004. gada 30. jūnijā un 1. jūlijā. No šīs pēdējās sanāksmes protokola neizriet, ka tajā būtu norisinājušās atsevišķas diskusijas par zemūdens spēka kabeļiem un apakšzemes spēka kabeļiem, jo pie apspriestajiem projektiem konkrētas norādes nebija. Turklāt no protokola daļas “Ongoing projects” izriet, ka šajā gadījumā tika apspriesti projekti “Italy Sardinia” un “Sarco”. Protams, pretēji tam, ko apgalvo Komisija, no *J-Power Systems* atbildes uz Komisijas informācijas pieprasījumu neizriet, ka šie projekti bija zemūdens spēka kabeļu projekti, jo tie nebija skaidri minēti *J-Power Systems* tabulā. Tomēr no 2004. gada 30. jūnija un 1. jūlija R sanāksmes protokola izriet, ka “Sarco” projekts radīja grūtības Francijas un Itālijas elektrotīkla operatoru starpā, kas apstiprina Komisijas apgalvojumu, ka šis

projekts veido saikni starp Sardīniju un Korsiku un tāpēc tas bija zemūdens spēka kabeļu projekts. Visbeidzot, no 2005. gada 12. maija R sanāksmes protokola izriet, ka šajā pēdējā sanāksmē tika minēti projekti "Ireland 220 kV" un "GCC". Tomēr šie projekti izvilukumā no *J-Power Systems* atbildes uz minēto informācijas pieprasījumu ir skaidri minēti kā zemūdens augstsprieguma spēka kabeļu projekti.

- 137 Turklāt fakts, ka R sanāksmju sesijās, kas bija veltītas apakšzemes spēka kabeļiem, dalībnieki nebija tieši tie paši, kas zemūdens spēka kabeļiem veltīto sesiju dalībnieki, ir vienkāršas sekas tam, ka daži karteļa dalībnieki neražoja zemūdens spēka kabeļus un tie varēja būt mazāk ieinteresēti piedalīties sesijās, kas veltītas šāda veida spēka kabeļiem. Tomēr, ņemot vērā visas pārējās karteļa iezīmes, no tā vien nevar secināt, ka tas būtu jāuzskata par tādu, kuru veido divi atsevišķi karteļi, kas attiecīgi ir vērsti uz zemūdens spēka kabeļiem un apakšzemes spēka kabeļiem.
- 138 No tā izriet, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka apakšzemes augstsprieguma spēka kabeļu un zemūdens augstsprieguma spēka kabeļu projektu plāni tika apspriesti vienlaicīgi R sanāksmju laikā, lai gan dažkārt atsevišķas sesijas notika minēto dalībnieku 2003. gada 18. un 19. novembra sanāksmē.
- 139 Attiecībā uz prasītāju argumentu par to, ka karteļa A/R konfigurācijas ietvaros zemūdens spēka kabeļu projektiem un apakšzemes spēka kabeļu projektiem tika izstrādātas atsevišķas pozīciju veidlapas, ir jānorāda, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 99. apsvēruma, ka šajās pozīciju veidlapās ir tāda pati formāla struktūra un tiek ievērota viena un tā pati sadale, proti, "kvota 60/40". Kaut arī šajā lēmumā tas nav skaidri norādīts, visticamāk, ka vajadzība izveidot atšķirīgas pozīciju veidlapas bija saistīta ar vēlmi nekaitēt uzņēmumiem, kas neražo nevienu no spēka kabeļu veidiem, kā tas būtu bijis prasītāju gadījumā, ja, piemēram, karteļa R dalībniekiem piešķirtās "kvotas 60/40" daļu veidotu vienīgi zemūdens spēka kabeļu projekti.
- 140 Attiecībā uz prasītāju argumentu, saskaņā ar kuru Komisijai bija jāņem vērā savstarpējās papildināšanas trūkums starp dažādajiem karteļa elementiem, pietiek atgādināt, ka saskaņā ar judikatūru, lai dažādas darbības kvalificētu kā vienotu un turpinātu pārkāpumu, nav jāpārbauda, vai tās veido papildinošu saikni tādā nozīmē, ka katra no tām ir vērsta pret vienu vai vairākām normālas konkurences sekām un mijiedarbojoties veicina visu to pret konkurenci vērsto seku īstenošanu, kuras ir vēlējušies pārkāpuma izdarītāji vispārējā plāna ietvaros, kam ir vienots mērķis. Savukārt nosacījums par vienota mērķa jēdzienu nozīmē, ka ir jāpārbauda, vai nav apstākļu, kas raksturo dažādās darbības, kuras veido pārkāpumu, un kas var liecināt, ka darbībām, kuras faktiski ir īstenojuši citi dalību uzņēmumi, kas piedalās pārkāpumā, nav tā paša pret konkurenci vērsta mērķa vai seku un tādēļ šīs darbības neietilpst "kopējā plānā" to identiskā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci iekšējā tirgū (skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *Villeroy & Boch/Komisija*, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 58. punkts un tajā minētā judikatūra). Taču jāatgādina, kā izriet no šī sprieduma 126. punktā izdarītā secinājuma, ka nosacījums par vienotu pārkāpuma mērķi šajā lietā ir izpildīts.
- 141 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka dažādie karteļa elementi veido vienotu un turpinātu LESD 101. panta pārkāpumu.

c) Par prasītāju dalības pārkāpumā ilgumu

- 142 Prasītājas apstrīd gan to, ka Komisija ir noteikusi to dalības kartelī sākumu 2001. gada 14. decembrī, gan šīs dalības nepārtrauktību.

1) Par prasītāju dalības kartelī sākumu

- 143 Prasītājas apgalvo, ka Komisija nav pierādījusi, ka 2001. gada 14. decembra sanāksme *Divonne-les-Bains* bija R sanāksme kā tās, kas ir minētas apstrīdētajā lēmumā, vai sanāksme, kurā tās piedalījās darbībā, kas ir pretrunā konkurences tiesību normām. Pēc viņu domām, Komisijas iesniegtie pierādījumi vēl nepierāda, ka tās sāka piedalīties kartelī laikā no 2001. gada 14. decembra līdz 2002. gada 3. jūlijam.

144 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

145 Šajā ziņā ir jāizvērtē prasītāju arguments, saskaņā ar kuru Komisija nav pierādījusi 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* pret konkurenci vērsto raksturu, pirms, nepieciešamības gadījumā, tiek izvērtēts, vai Komisijas iegūtie pierādījumi bija pietiekami, lai pierādītu, ka prasītājas bija sākušas piedalīties kartelī pirms 2002. gada 3. jūlija.

146 No lietas materiāliem izriet, ka Komisijas 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījuma ceturtais jautājums ir formulēts šādi:

“Komisijas rīcībā ir informācija, saskaņā ar kuru starp turpinājumā d) punktā uzskaitītajiem konkurentiem ir notikusi virkne sanāksmju, kā arī komunikācija citā veidā (fakss, e pasts, telefonsarunas, tālruņa zvani utt.). Konkrētāk, [..] ka šādi jūsu uzņēmuma pārstāvji piedalījās šādās sanāksmēs/ir bijuši iesaistīti šādā komunikācijā: [N., P. un K.]

Ņemot vērā turpinājumā d) punktā minētās sanāksmes un jebkādas citas tāda paša rakstura sanāksmes, kas varētu būt notikušas starp konkurentiem, lūdzu, iesniegt vai norādīt:

- sanāksmes datuma apstiprinājumu;
- kas ierosināja organizēt sanāksmi;
- kurš rīkoja un sasauca sanāksmi;
- precīzu sanāksmes norises vietu;
- visu sanāksmes dalībnieku vārdus, viņu funkcijas un pārstāvēto uzņēmumu nosaukumus;
- darba kārtības jautājumus;
- kurš noteica darba kārtības jautājumus;
- sanāksmes protokolu;
- precīzu ģeogrāfisko apgabalu, uz ko attiecas sanāksmē.

Lūdzam iesniegt visu pieejamo dokumentu kopijas neatkarīgi no tā, vai tie būtu rakstīti ar roku, rakstāmmašīnu, digitālā vai jebkādā citā formātā, kas attiecas uz turpinājumā d) punktā minētajām sanāksmēm un jebkādām citām līdzīgām sanāksmēm, kuras varētu tikt rīkotas starp konkurentiem.

Lūdzu, norādiet visu pārējo to jūsu uzņēmuma pārstāvju vārdus un uzvārdus, kas piedalījās turpmāk d) punktā minētajās sanāksmēs un jebkurās citās līdzīgās sanāksmēs starp konkurentiem, kas varētu būt notikušas.”

147 Atbildot uz Komisijas 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījumu, prasītājas apstiprināja, ka sanāksmē notika 2001. gada 14. decembrī *Divonne-les-Bains*, kurā piedalījās N. Tās iesniedza arī šīs personas kredītkartes rēķinu, kas datēts tajā pašā dienā, kā arī izrakstu no viņa darba kārtības, kurā tika atzīmēts sanāksmes datums, vieta un dalībnieki, proti, *Nexans France* un *Pirelli*.

148 Turklāt atbildēs uz Komisijas 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījumu neviens cits paziņojuma par iebildumiem adresāts nav apstiprinājis, ka piedalījās sanāksmē ar konkurentiem 2001. gada 14. decembrī *Divonne-les-Bains*.

149 Tomēr paziņojuma par iebildumiem 292. apsvērumā Komisija norādīja, ka 2001. gada 14. decembrī *Divonne-les-Bains* tika organizēta R sanāksme un ka šīs sanāksmes dalībnieki jebkurā gadījumā bija *Nexans France*, ko pārstāvēja J., *Sagem*, ko pārstāvēja V., un *Brugg Kabel*, ko pārstāvēja N. Komisija norādīja, ka informācija par J. un V. klātbūtni tika iegūta no e-pasta, kuru pirmais vēlāk nosūtīja otrajam un kurā bija atsauce uz iepriekšējo sanāksmi, kur viņi abi bija piedalījušies. Savukārt N. klātbūtne izrietēja no prasītāju atbildes uz Komisijas 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījumu.

150 Atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, prasītājas apstrīdēja 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* pret konkurenci vērsto raksturu, apgalvojot, ka “tā bija tikai *Nexans [France]* un *Prysmian* veltīgs mēģinājums pārliecināt [*Brugg Kabel*] piedalīties sarunās ar citiem spēka kabeļu ražotājiem” un ka [*Brugg Kabel*] tomēr atteicās piedalīties pasākumos un citi paziņojuma par iebildumiem adresāti to turpināja uzskatīt un pret to attiekties kā pret citas kategorijas uzņēmumu.”

151 Apstrīdētā lēmuma 197. apsvērumā Komisija ir norādījusi:

“Atbilstoši 2001. gada 13. novembra A/R sanāksmē nolemtajam vienu mēnesi vēlāk, 2001. gada 14. decembrī, tika noorganizēta R sanāksme [*Divonne-les-Bains*], Francijā. [J.] (*Nexans*) un [N.] (*Brugg Kabel*) jebkurā gadījumā bija šīs sanāksmes dalībnieki, un ir ļoti ticams, ka [V.] no *Sagem* un *Pirelli* pārstāvis arī piedalījās ²⁶¹. Vieta, [*Divonne-les-Bains*] pils, atkārtoti tika izmantota arī vairākām R sanāksmēm.”

152 Apstrīdētā lēmuma 197. apsvēruma 261. zemspītras piezīmē Komisija arī precizēja:

“[J. un V.] dalība izriet no elektroniskā pasta vēstules, ko 2002. gada 18. februārī [J.] nosūtīja [V.], skaidri atsaucoties uz iepriekšējo sanāksmi, [*Divonne-les-Bains*], kurā abi piedalījās, skat. ID 318/128, pārbaude pie *Nexans [France]*. *Brugg [Kabel]* apstiprināja [N.] dalību, skat. ID 1492/4, *Brugg [Kabel]* 2010. gada 7. maija atbildi uz [Komisijas] 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījumu. [*Brugg Kabel*] iesniegtajos pielikumos ir minēts arī *Pirelli*; ID Nr. 1492/20, *Brugg [Kabel]* 2010. gada 7. maija atbilde uz [šo lūgumu sniegt informāciju].”

153 Apstrīdētā lēmuma 921. un 922. apsvērumā Komisija arī ir norādījusi:

“(921) [*Brugg Kabel*] pievienojās kartelim 2001. gada 14. decembrī. Šajā dienā [N.] (*Brugg [Kabel]*) piedalījās R sanāksmē [*Divonne-les-Bains*] (skatīt 197. apsvērumu). *Kabelwerke Brugg AG Holding* ir atbildīga kā mātesuzņēmums par [*Brugg Kabel*] rīcību arī kopš 2001. gada 14. decembra. [*Brugg Kabel*] apstrīd šo datumu kā sākumu dalībai kartelī, jo 2001. gada 14. decembra sanāksme neesot bijusi vērstā pret konkurenci un [*Brugg Kabel*] šajā datumā esot atteikusies sadarboties.

(922) Vairāki faktori liecina, ka [*Brugg Kabel*] bija piedalījusies karteļa nolīgumos jau pirms šī notikuma (161., 167. un 186. apsvērumi). Kaut arī šīs sanāksmes mērķis varētu būt bijis pārliecināt [*Brugg Kabel*] pievienoties kartelim, tas nekādā veidā nemazina tās pret konkurenci vērsto raksturu. *Nexans* un *Prysmian* 2001. gada 13. novembra A/R sanāksmē paziņoja, ka tās organizēs regulāras R sanāksmes, un tās šo solījumu pildīja, organizējot 2001. gada 14. decembra sanāksmi (188. apsvērumi). Karteļa Eiropas dalībnieki R sanāksmēs īstenoja projektu piešķiršanu EEZ un “eksporta teritorijās” (skat., piemēram, 315. apsvērumu). Nav pierādījumu, ka [*Brugg Kabel*] šajā sanāksmē būtu paziņojusi, ka tā nepiedalīsies kartelī. Gluži pretēji, ir pierādījumi, ka *Nexans [France]* un *Prysmian* ir sasnieguši savus mērķus, jo 2002. gada 30. janvāra A/R sanāksmē *Nexans [France]* un *Pirelli* informēja pārējos dalībniekus, ka “[*Brugg Kabel*] un *Sagem* [tika] uzaicināti uz sanāksmi” “[*Brugg and Sagem* [were] invited to the meeting”] un “turpinās” [“will continue”] (206. apsvērumi). 2002. gada 5. aprīļa A/R sanāksmē, kā izriet no piezīmēm, “sadarbības atmosfēra ar [*Brugg Kabel*], *Sagem* un *nkt* pakāpeniski uzlabojās” [“gradually growing cooperative atmosphere with [*Brugg Kabel*], *Sagem* and *nkt*”] (212. apsvērumi). Pēc tam, 2002. gada aprīlī, *Brugg [Kabel]* apsvēra pati organizēt

R sanāksmi. Šī sanāksme tika atcelta, bet [*Brugg Kabel*] organizēja otru sanāksmi 2002. gada 3. jūlijā (217. apsvērums). Ir ļoti maz ticams, ka [*Brugg Kabel*] plānoja rīkot sanāksmi karteļa ietvaros 2002. gada aprīlī, kaut arī tā vēl nebija karteļa dalībniece.”

- 154 No apstrīdētā lēmuma 197., 921. un 922. apsvēruma izriet, ka Komisija uzskatīja, ka ir tieši pierādījumi tam, ka prasītājas, kuras pārstāvēja N., piedalījās sanāksmēs ar konkurentiem, kuras tika organizētas *Divonne-les-Bains* 2001. gada 14. decembrī, kā arī pietiekams netiešo pierādījumu kopums par dalību šajā sanāksmē, ja ne attiecībā uz *Sagem*, tad vismaz attiecībā uz *Nexans France* un *Pirelli* dalību, kā arī to, ka tā bija R sanāksme, proti, “karteļa Eiropas konfigurācijas” dalībnieku sanāksme.
- 155 Pirmkārt, pietiek norādīt, ka nav apstrīdēta prasītāju, kuras pārstāv N., dalība 2001. gada 14. decembra sanāksmē *Divonne-les-Bains*.
- 156 Otrkārt, attiecībā uz citu Eiropas spēka kabeļu ražotāju piedalīšanos minētajā sanāksmē ir jānorāda, kā izriet no apstrīdētā lēmuma, ka uz *Nexans France* un *Pirelli* pārstāvju klātbūtni šajā sanāksmē norādīja pašas prasītājas, atbildot uz Komisijas 2001. gada 31. marta informācijas pieprasījumu.
- 157 Turklāt jāatzīmē, ka e-pastā, ko J. nosūtīja V. 2002. gada 18. februārī, ir skaidra atsauce uz sanāksmi, kas notika *Divonne-les-Bains*. Turklāt tas, ka citi cilvēki, nevis J. un V. piedalījās šajā sanāksmē, ir skaidri redzams no šāda fragmenta: “Pēc mūsu tikšanās [*Divonne-les-Bains*], tā kā sākotnējos datumos, proti, 6. un 7. martā, dažiem no mums nav neiespējams piedalīties, tad es beidzot ierosīnu rīkot nākamo sanāksmi Parīzē, 28. februāra pēcpusdienā (vieta tiks paziņota vēlāk).”
- 158 Tam, ka *Safran*, atbildot uz Komisijas 2010. gada 31. marta informācijas pieprasījumu, neapstiprināja *Sagem* pārstāvja V. piedalīšanos *Divonne-les-Bains* sanāksmē 2001. gada nogalē, šajā ziņā nav nozīmes, jo, kā izriet no minētās atbildes, *Safran* nevarēja atsaukt vai apstiprināt šo informāciju materiālu iemeslu dēļ.
- 159 Tomēr, kā norāda prasītājas, J. 2002. gada 18. februāra elektroniskajā vēstulē nav nekādu norāžu par sapulces, uz kuru viņš atsauca, datumu, prasītāju piedalīšanos šajā sanāksmē vai šīs sanāksmes mērķi, kas nozīmē, ka tā ļauj konstatēt tikai to, ka J. un V. kādā nenoteiktā brīdī, bet noteikti pirms šī e-pasta vēstules datuma, apmeklēja kādu sanāksmi *Divonne-les-Bains* kopā ar citām personām, kuru identitāte arī nav nosakāma. No tā izriet, ka šis e-pasts pats par sevi nepierāda *Sagem*, kuru pārstāv V., klātbūtni 2001. gada 14. decembra sanāksmē *Divonne-les-Bains*.
- 160 Pierādījumi, kas tika pārbaudīti iepriekš 156.–159. punktā, ir pietiekami, lai pierādītu, ka prasītāju pārstāvis N., kā arī *Nexans France* un *Pirelli & C.* pārstāvji piedalījās 2001. gada 14. decembra sanāksmē *Divonne-les-Bains*. Taču šie pierādījumi neļauj konstatēt, ka sanāksmē piedalījās *Sagem* pārstāvis, proti, V.
- 161 Treškārt, attiecībā uz 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* raksturu, pirmkārt, ir jānorāda, ka minētajā pilsētā regulāri notika karteļa R dalībnieku sanāksmes, kurās pēc tam, kad *Nexans France* un *Pirelli*, vēlāk *Prysmian* pārstāvji bija informējuši citus Eiropas ražotājus par iepriekšējā A/R sanāksmē notikušajām diskusijām, dalībnieki sadalīja projektus, kas jāīsteno Eiropas “valsts teritorijā”, un projektus, kas jāīsteno “eksporta teritorijās”, kuri tika piešķirti karteļa R dalībniekiem (apstrīdētā lēmuma 315. apsvērums un I pielikums). Šādu sanāksmju organizēšanas parasto raksturu šajā pilsētā raksturo fakts, ka daži šo sanāksmju dalībnieki dažkārt pat runāja par nepieciešamību “divonēt” (apstrīdētā lēmuma 364. apsvērums).
- 162 No otras puses, ir jānorāda, ka pierādījumi, uz kuriem Komisija atsauca apstrīdētajā lēmumā, pierāda, ka pirmā karteļa sanāksme faktiski notika *Divonne-les-Bains* 2001. gada 14. decembrī.

- 163 Tādējādi no apstrīdētā lēmuma 188. apsvērumā minētajām *J-Power Systems* darbinieka piezīmēm par diskusijām 2001. gada 13. novembra A/R sanāksmē izriet, ka *Nexans France* un *Pirelli* šajā gadījumā norādīja, ka diskusija starp karteļa dalībniekiem nākotnē notiks reizi mēnesī.
- 164 Tomēr apstrīdētā lēmuma 206. apsvērumā minēto *J-Power Systems* darbinieka piezīmju par apspriedēm 2002. gada 30. janvāra A/R sanāksmē sadaļā “Organizācija – R daļa” ir norādīts:
“*Brugg Kabel* un *Sagem* ir uzaicinātas uz sanāksmi. Turpinās. *ABB* nekad nav vēlējies pievienoties. *Nkt* var būt nepieciešama, jo ir aktīvāka eksporta tirgū.”
- 165 Pēc prasītāju domām, *J-Power Systems* darbinieka piezīmes par diskusijām, kas notika A/R sanāksmē 2002. gada 30. janvārī, tikai uzsver to, ka pārējie karteļa dalībnieki 2001. gada 14. decembra sanāksmes laikā *Divonne-les-Bains* neveiksmīgi mēģināja pārliecināt tās piedalīties karteļa sanāksmēs un diskusijās. Prasītājas apgalvo, ka, ja tās pēc vairākus gadus atkārtota atteikuma piekristu piedalīties diskusijās šajā sanāksmē, tas, bez šaubām, 2002. gada 30. janvārī tiktu paziņots kā būtisks jaunums. Tās norāda, ka pēc R sanāksmes, kas notika 2002. gada 3. jūlijā, kurā tās piedalījās, J. 2002. gada 4. septembra e-pasta vēstulē, kas bija adresēta O., *J-Power Systems* darbiniekam, par A/R sanāksmi 2002. gada 6. un 7. septembrī, rakstīja, ka “mums tagad ir regulāri kontakti ar [*Brugg Kabel*]”.
- 166 Prasītāji arī apgalvo, ka ir vienlīdz iespējams, ka 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* mērķis bija turpināt sarunas par apakšuzņēmuma līgumu ar *Nexans France* attiecībā uz projektu, ko iecerēts īstenot Abū Dabī (Apvienotie Arābu Emirāti) un par kuru tika uzsāktas sarunas 2001. gada 21. novembra sanāksmē Parīzē (Francija).
- 167 Tomēr jāuzskata, tāpat kā uzskata Komisija, ka *J-Power Systems* darbinieka piezīmes saistībā ar diskusijām, kas notika 2002. gada 30. janvāra sanāksmē, tieši pretēji – pierāda, ka mērķis 2001. gada 14. decembra sanāksmei *Divonne-les-Bains*, par kuru prasītājas atzina, ka piedalījušās tajā ar N. starpniecību, patiešām bija karteļa R dalībnieku sapulce.
- 168 Proti, *J-Power Systems* darbinieka piezīmju par apspriedēm, kas notika 2002. gada 30. janvāra A/R sanāksmes laikā, kuras minētas iepriekš 164. punktā, izvilkums pietiekami skaidra parāda Eiropas spēka kabeļu ražotāju dalību “karteļa Eiropas konfigurācijas” sanāksmē, nevis atteikšanos piekrist uzaicinājumam piedalīties šādā sanāksmē. *Brugg Kabel* un *Sagem* gadījumā tas ir redzams no frāzes “uzaicināta uz sanāksmi” lietojuma, un šajā sakarā nav minēts, ka tās jebkādā veidā būtu atteikušās. Tas izriet arī no atsauces uz ilgstošu *ABB* atteikšanos piedalīties daudzpusējos kontaktos, izteiktu ar frāzi “*ABB* nekad nav gribējusi pievienoties”, kas pamato dalību R sanāksmē, kā arī no izteikuma par to, ka *nkt cables* piedalīšanās var būt nepieciešama, jo tas ir aktīvāks eksporta tirgū. Tādējādi no šī fragmenta var vienkārši secināt, ka *Brugg Kabel* un *Sagem* piedalījās R sanāksmē un turpinās tajā piedalīties.
- 169 Šo interpretāciju nevar atspēkot dažādie prasītāju argumenti.
- 170 Vispirms, pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, elektroniskā pasta vēstule, kuru J., *Nexans France* darbinieks, 2002. gada 4. septembrī nosūtīja O., *J-Power Systems* darbiniekam, neietver īpašu paziņojumu par *Brugg Kabel*. J. vienkārši norāda, cik svarīgi ir nodrošināt *Exsym* no karteļa A dalībniekiem piedalīšanos, jo tagad pastāv kontakti ar *nkt cables*, *Sagem*, kā arī *Brugg Kabel*: “Mums turpmāk būs regulāri kontakti ar *nkt cables*, [*Sagem*], *Brugg Kabel*, ja *Exsym* nepiedalās, tad tam nav jēgas.”
- 171 Turpinot – šķiet maz ticams, ka uzņēmums piekrist piedalīties sanāksmē ar konkurentiem, kuras mērķis ir mēģināt pārliecināt viņu piedalīties pret konkurenci vērstā rīcībā, ja tam jebkurā gadījumā ir nodoms noraidīt šādu priekšlikumu. Ja prasītājas neplānotu piedalīties pret konkurenci vērstā sanāksmē, tās varētu vienkārši atteikties tajā piedalīties.

- 172 Visbeidzot, prasītāju iesniegtais alternatīvais paskaidrojums, ka 2001. gada 14. decembra sanāksme *Divonne-les-Bains* varēja tikpat labi būt sanāksme par apakšlīgumu ar *Nexans France* attiecībā uz projektu, ko iecerēts īstenot Abū Dabī un par ko tika runāts iepriekšējā sanāksmē 2001. gada 21. novembrī Parīzē, ir grūti savienojams ar prasītāju apgalvojumu, ka 2001. gada 14. decembra sanāksme *Divonne-les-Bains* bija veltīgs *Nexans France* un *Pirelli* mēģinājums pārliecināt tās piedalīties kartelī. Turklāt šo argumentu mazticamu padara fakts, ka, pirmkārt, no N. darba kārtības, kuru iesniedza prasītājas, atbildot uz vienu no Komisijas informācijas pieprasījumiem, izriet, ka tam 2001. gada 14. decembrī *Divonne-les-Bains* bija jātiekas ne tikai ar *Nexans France*, bet arī ar *Pirelli*. Ir grūti iedomāties, kāpēc *Pirelli* būtu piedalījusies sanāksmē, kas attiecās tikai uz apakšuzņēmuma līgumu starp prasītājām un *Nexans France*. Otrkārt, jānorāda, ka prasītājas nav iesniegušas nevienu pierādījumu attiecībā uz 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* priekšmetu, taču tās šādus pierādījumus ir iesniegušas par 2001. gada 21. novembra sanākumi Parīzē.
- 173 Pēdējā minētajā gadījumā ir jānorāda, ka tad, ja tās var – kā tās apgalvo – brīvi ierosināt tādu faktu interpretāciju, kas atšķiras no Komisijas pieņemtās interpretācijas, lai apšaubītu tās secinājumus par 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* raksturu, Vispārējai tiesai ir jānovērtē tās uzticamība, it īpaši ņemot vērā prasītāju iesniegtos pierādījumus. Kā norāda Komisija, no prasītāju replikai pielikumā pievienotajiem dokumentiem izriet, ka 2001. gada 21. novembrī Parīzē notikušās sanāksmes sagatavošanas sarunās šīs sanāksmes priekšmets tika skaidri norādīts. Faktiski C., *Nexans* darbinieka, e-pasta vēstulē, kas tika nosūtīta N., *Brugg Kabel* darbiniekam, jo īpaši ir norādīts: “temati: apakšuzņēmuma līgums ar *Brugg* par projekta B shēmu”.
- 174 Ja 2001. gada 14. decembra sanāksmes *Divonne-les-Bains* nolūks – kā to apgalvo prasītājas – bija arī noslēgt attiecīgo apakšuzņēmuma līgumu, visticamāk, šīs sanāksmes priekšmets būtu parādījies sākotnējā sarakstē par tās organizēšanu. Tomēr prasītājas nesniedza šādus dokumentus. Turklāt jāatzīmē, ka tajā pašā dienā N. nosūtītajā e-pasta vēstulē C. ir ietverta sadaļa “Agenda” ar norādi “līguma slēgšana un parakstīšana”, kas padara hipotēzi par šo sarunu turpināšanu minētajā sanāksmē mazāk ticamu, jo par to nav pierādījumu.
- 175 Ņemot vērā apsvērumus, kas izklāstīti šī sprieduma 145.–174. punktā, ir jākonstatē, ka Komisija ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka prasītājas, kuras pārstāvēja N., 2001. gada 14. decembrī *Divonne-les-Bains* piedalījās karteļa R dalībnieku sanāksmē, kas nozīmē, ka Komisija bija tiesīga noteikt šo datumu kā prasītāju dalības kartelī sākumu.

2) Par prasītāju dalības pārkāpumā nepārtraukto raksturu

- 176 Prasītājas apgalvo, ka Komisija atkārtoti atzina apstrīdētā lēmuma pamatojumā, ka tām pārņemta rīcība ir uzskatāma par vienotiem un atkārtotiem pārkāpumiem, kas nozīmē pārtraukumu minētajās darbībās. Līdz ar to pastāv pretruna starp apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas 1. pantu, kurā prasītājām tiek izvirzīta atbildība par dalību vienotā un turpinātā pārkāpumā, un iemesliem, kas ir tā pamatā.
- 177 Turklāt prasītājas apgalvo, ka, tā kā kartelis 2005. gadā pārcieta krīzi, tām nebija pienākuma publiski no tā distancēties, lai pierādītu, ka tās ir pārtraukušas dalību, kā tas bija laikposmā 2005. gada 12. maija, kad amatu atstāja viens no to darbiniekiem, P., līdz pat 2005. gada 8. decembrim. Tās uzskata, ka šo pārtraukumu motivēja jaunās vadības komandas vēlme ievērot jaunus Šveices tiesību aktus par karteļu aizliegumu. Prasītājas apgalvo, ka tas izriet no sarakstes starp N. un karteļa R dalībnieku koordinatore J., kā arī no sarakstes starp J. un vairākiem karteļa dalībniekiem, kuri sūdzas par konkurenci, kuru tās nodrošināja dažādos projektos.
- 178 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

- 179 Šajā ziņā, pirmkārt, runājot par apgalvoto pretrunu starp apstrīdētā lēmuma pamatojumu un rezolutīvo daļu attiecībā uz prasītājam inkriminētā pārkāpuma atkārtēšanu vai turpināšanu ir jānorāda, ka Komisija izmantoja apstrīdētā lēmuma vācu valodas versijā frāzes “einheitliche und fortgesetzte” un “einzige und fortdauernde”, lai raksturotu pārkāpumu. Pretēji prasītāju apgalvotajam no minētā neizriet, ka Komisija tādējādi ir piekritusi jebkādam viņu dalības pārkāpumā pārtraukumam, jo abām frāzēm ir līdzīgs semantisks saturs un tās izsaka domu, ka viens un tas pats pārkāpums turpinās bez pārtraukuma.
- 180 Turklāt apstrīdētā lēmuma 620. apsvērumā ir precizēts, ka “pierādījumi liecina, ka puses no 1999. gada 18. februāra līdz 2009. gada 29. janvārim bez pārtraukumiem īstenoja vienotu mērķi”. Tāpat no 8. tabulas “Reizināšanas koeficienti par ilgumu”, kas ir ietverta apstrīdētā lēmuma 1012. apsvērumā, ir redzams, ka Komisija nav reģistrējusi nekādus pārtraukumus prasītāju dalībā pārkāpumā kopš tās sākuma 2001. gada 14. decembrī līdz pat tās beigām 2006. gada 16. novembrī.
- 181 Tādēļ nevar uzskatīt, ka pastāv pretruna starp apstrīdētā lēmuma pamatojumu un tā rezolutīvo daļu par vienota un turpināta pārkāpuma raksturu.
- 182 Otrkārt, attiecībā uz prasītāju dalības karteli iespējamo pārtraukumu no 2005. gada 12. maija līdz 2005. gada 8. decembrim uzreiz ir jānorāda, ka pretēji prasītāju apgalvotajam Komisija apstrīdētajā lēmumā atteikšanos uzskatīt, ka prasītājas nebija pārtraukušas dalību pārkāpumā 2005. gadā, bija pamatojusi nevis ar to, ka tās nebija publiski distancējušās no karteļa, bet gan ar pierādījumiem par šīs dalības turpināšanu.
- 183 Prasītājas norāda uz dažiem fragmentiem no sarakstes starp N. un J., lai pierādītu, ka tās, viņuprāt, pārtrauca dalību karteli.
- 184 Prasītājas atsaucas uz N. 2005. gada 10. maija e-pastu, kurā viņš norādīja, ka bija atteicies piedalīties 2005. gada 11. un 12. maija R sanāksmē, atsaucoties uz to, ka 2005. gada maija beigās amatu uzņēmumā atstās P., kā arī izmaiņām to vadībā.
- 185 Tāpat prasītājas citē J. 2005. gada 26. oktobra elektroniskā pasta vēstuli, kurā viņš sūdzējās N. par prasītāju agresīvu konkurenci, norādot:
- “Mums ir radies iespaids, ka jūs kļūstat diezgan agresīvas attiecībā uz iepriekš minēto projektu. Mūsaprāt, šis projekts būtu jāatstāj mūsu draugam [R. C.], un mēs uzskatām, ka nav saprātīgi būt agresīvam attiecībā uz šāda veida projektiem viņa atrašanās valstī.”
- 186 Pēc prasītāju domām, to dalības pārtraukšana tika skaidri apstiprināta 2005. gada 9. decembra elektroniskajā vēstulē, kuru N. nosūtīja J. un kurā viņš rakstīja: “Kopš tā laika [P.] ir atstājis amatu, un jūs vairs neapmeklējiet “seminārus”.” Tās uzsver, ka šajā pašā e-pasta vēstulē J. turklāt izvaicāja N., lai uzzinātu, vai viņš atkal piedalīsies sanāksmēs, un lūdza viņa apstiprinājumu šajā sakarā: “Vai jūs esat oficiāli atgriezies semināros? Mēs ceram, ka jūs varat apstiprināt, ka tas tā ir.”
- 187 Tomēr jāatzīmē, ka N. 2005. gada 10. maija e-pasts bija šāds:
- “Ņemot vērā pašreizējo spriedzi, kas saistīta ar *Al Aweer* lietas attīstību, kā arī pašreizējās izmaiņas [*Brugg Kabel*] valdē/[P.] atstās amatu līdz 2005. gada maija beigām/ar nožēlu informējam, ka šajā seminārā [*Brugg Kabel*] nepiedalīsies.
- Mēs ceram, ka *AWEER* attīstīsies, kā jau tika apspriests, padarot turpmāku līdzdalību dzīvotspējīgu [..].”
- 188 No tā izriet, ka, pirmkārt, lēmums nepiedalīties R sanāksmē 2005. gada 11. un 12. maijā, protams, bija pamatots ar P. amata atstāšanu un *Brugg Kabel* vadības maiņu, bet arī ar spriedzi, kas saistīta ar projekta “*Al Aweer*” izstrādi, un, otrkārt, šis lēmums attiecas tikai uz šo sanāksmi. Turklāt, kā tas arī

izriet no N. 2005. gada 10. maija e-pasta vēstules, viņš neizslēdza savu dalību turpmākajās sanāksmēs ar nosacījumu, ka minētais projekts tiek izstrādāts saskaņā ar iepriekš notikušajām diskusijām. No tā izriet, ka pretēji prasītāju apgalvotajam šo e-pastu nevar uzskatīt par paziņojumu par to dalības karteli apturēšanu.

189 Tāpat ir jānorāda, ka 2005. gada 14. jūnija elektroniskajā vēstulē, kuru J. nosūtīja ar N., pēdējais raksta par iepirkumu Kuveitā:

“Atzīmēju, ka [R. no *Nexans France*] nepiedalās sanāksmē pirms piedāvājumu iesniegšanas).

Paredzēts [neiesniegt piedāvājumu], tomēr jāpārbauda, vai tas ir “politiski pieņemami”).

[Piedāvājuma iesniegšanas] gadījumā prasīšu norādījumus.

Es atzīmēju jūsu komentāru par kabeļtīklu un piekrišanu [..].”

190 Jāatzīmē, ka komentārā par kabeļu negadījumu ir atsauce uz iepriekšējo 2005. gada 14. jūnija J. e-pastu, kurā viņš norādīja: “Lūdzu, ņemiet vērā, ka jūs, iespējams, varat tikt izsaukts veikt remontu saistībā ar kabeļa nejaušu bojājumu, kas nesen notika tajā pašā valstī. Šajā gadījumā lūdzam paziņot (mēs saņemsim norādījumus, tas palīdzēs atjaunot kontaktus).”

191 No e-pastu apmaiņas starp J. un N. 2005. gada 14. jūnijā izriet, ka šajā datumā prasītājas uzturēja kontaktus ar J., karteļa R dalībnieku koordinātoru, lai īstenotu šo karteli.

192 Tas izriet arī no 2005. gada 21. oktobra e-pasta vēstules, kuru N. nosūtīja arī J. un kurā viņš tostarp rakstīja:

“Pēc mūsu vēlmes sadarboties *MEW/60* slēgšanā: 18-09-2005 uz 92 km *XLPE* 132 kv ļautu TEC nodrošinātu savu pirmo *XLPE* [Kuveitā], mums nav īsti saprotama to rīcība [..].

Kad mēs apstiprinājām mūsu sadarbību. Attiecībā uz *MEW/60*, es jums minēju šo projektu un cerēju, ka šī vēstule tiks nosūtīta TEC. [*Brugg Kabel*] ir ļoti ieinteresēta, un turklāt to apgrūtinā tikai TEC darbības, kas vēl nav iekļautas sarakstā. Cenu līmenis ir zemāks par [..] 100. [..].

Uzreiz norādīšu, ka [*Brugg Kabel*] šo sadarbību prasa atkal un atkal, kamēr daudzi cieš no “Alcheimera slimības).”

193 Prasītāju piedalīšanos pārkāpumā 2005. gadā vēl vairāk apstiprina divas e-pasta vēstules, kuras 2005. gada decembrī un 2006. gada janvārī N. nosūtīja J.

194 Piemēram, 2005. gada 12. decembra e-pastā N. rakstīja:

“[*Brugg Kabel*] jaunā (nepieredzējusī) vadība ir nobijusies, jo mums ir jauns Šveices [pretmonopola likums] un padomes norādījumi to ievērot. Jūs zināt, ka neskatoties uz to, kopš 2005. gada esmu rīkojies tā, it kā [..] (piemēram, [Kuveitā]).

Mēs neatklājām līmeni!

Visi “semināra” dalībnieki var pārdomāt šo skaisto 2005. gadu.

[..] un visiem ir lieliskas iespējas. [..]”

195 Tāpat 2006. gada 24. janvāra e-pasta vēstulē par Kuveitā īstenojamo projektu N. raksta J.:

“Es atkal redzu lielo atšķirību mūsu viedokļos par situāciju. Pat ja jūsu pasūtījumu grāmatas ir pilnas, pilnas, jūs nepārtraukti pieprasīsiet vairāk. Man grūti izveidot jums piemērotu izdzīvošanas politiku! Es bija pietiekami naivs, lai ilgi ticētu [...], tāpēc es gadiem ilgi strādāju par labu koordinēšanai ar lieliem [...].

[..] 2005. gadā bija liels darījumu skaits (mēs gandrīz visu atdevām jums)

piemēram,

“A” MEW 101 (kas lielā mērā kompensē 082)

“K” MEW/60 92 km 132 kV XLPE

“[Pirelli]” > ME/EW/66-2005/06

“A” MEW/52/2006-06

Un vēlos tikai pieminēt nelielu sadarbību, ko es caur tevi lūdzu “A” Katarā: viņi sūta mani krūmos, izliekas, ka mēs vairs nevaram kaut ko darīt utt., utt.. Tajā pašā laikā [Nexans] + ABB ņem GTC/22/04 ar 102 km 132 kV 1 x 2000 mm² [..].”

196 Turklāt N. arī savā 2006. gada 24. janvāra e-pastā precizē, ka, runājot par karteļa neievērošanu, par ko tika vainotas prasītājas attiecībā uz MEW 082, “tas bija, nepārkāpjot cenu!”.

197 No šīs sarakstes starp J., kas ir karteļa R dalībnieku koordinators, un N. izriet, ka no prasītāju viedokļa, ja tās nebūtu piedalījušās sanāksmēs viņu jaunās vadības izteikto bažu dēļ, tad tās nebūtu apturējušās savu dalību kartelī un pat būtu aktīvi piedalījušās tā panākumos.

198 Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, no e-pastu sarakstes starp J. un vairākiem karteļa dalībniekiem izriet, ka tie uzskatīja, ka prasītājas kartelī piedalījās pat 2005. gada otrajā pusē.

199 Protams, e-pasta vēstules, kuru saturu prasītājas citē prasības pieteikumā, liecina par dažu karteļa dalībnieku izrādīto aizkaitinājumu par prasītāju rīcību karteļa īstenošanā.

200 2005. gada 14. septembra e-pasta vēstulē, kuru R. C., Pirelli darbinieks, nosūtīja J., R. C. rakstīja: “Lūdzu, nodrošiniet, ka [Brugg Kabel] nerada problēmu.”

201 J. un R. neapmierinātība ar Brugg Kabel attieksmi izriet arī no J. 2005. gada 26. oktobra vēstules N., kuras saturs ir atspoguļots šī sprieduma 185. punktā.

202 2005. gada 28. oktobra e-pasta vēstulē, kuru R. C. adresējis J., R. C. par Brugg Kabel attieksmi atkārtoti izteicās šādi:

“Mani tikko informēja, ka Brugg Kabel dubulto pūles un kļūst arvien agresīvāks. Es tikai gribu, lai Jūs zinātu, ka, ja kaut kas noies greizi, mēs vajāsim [Brugg Kabel] katrā projektā (visur), lai panāktu, ka tas vai nu zaudē apgrozījumu vai jebkurā gadījumā zaudē maksimālu naudas summu līgumu iegūšanā. [..] Ziniet, man tas galīgi nepatīk, bet nu vienreiz ir gana. Man ir kārdinājums “personalizēt” šo lietu.”

203 Turpinot runāt par prasītāju attieksmi, R. C. 2005. gada 9. novembra e-pastā J. paziņoja, ka prasītājas cīnīsies par projektu “E-Plus” šādā veidā: “[Brugg Kabel] acīmredzot apliecināja savu interesi cīnīties (apstiprināja [K..])”.

- 204 Pēc tam R. C. 2006. gada 3. janvārī nosūtītajā e-pastā J. apstiprināja, ka viņš zaudējis projektu “E-plus”, ko ieguvušas prasītājas.
- 205 R. C. neapmierinātība ar prasītāju attieksmi izriet arī no 2005. gada 16. novembra e-pasta, kurā viņš rakstīja J.:
- “[...] Jūsu dārgie draugi [*Brugg Kabel*] ir ļoti agresīvi citā 380 kV projektā šeit [...]. Vai jūsu mierpilnā attieksme pret visiem šiem uzbrukumiem nozīmē, ka jūs pametat šo Teritoriju un ka tādēļ [*Brugg Kabel*] augstprātība jums ir vienaldzīga?”
- 206 Tomēr ir jākonstatē, kā tas izriet no R. C. 2005. gada 16. novembra e-pasta, ka R. C. uzskatīja, ka prasītājam vēl arvien bija saistoši karteļa noteikumi, jo tieši viņš esot nosodījis minēto noteikumu iespējamo pārkāpumu. Ja tas tā nebūtu, R. C. nebūtu nekādu iemeslu sūdzēties par prasītāju rīcību karteļa R dalībnieku koordinātoram J.
- 207 Turklāt, jānorāda, tāpat kā to apstrīdētā lēmuma 346. apsvērumā pamatoti ir darījusi Komisija, ka prasītāju iespējamais karteļa noteikumu pārkāpums 2005. gada otrajā pusē nelika tās citiem karteļa dalībniekiem uzskatīt par “nepiederošām”. Līdz ar to tām nepiemēroja *Divonne-les-Bains* 2005. gada 15. marta sanāksmē, kurā prasītājas piedalījās, noteiktos saskaņotos pasākumus.
- 208 Turklāt no karteļa dalībnieku saraksta, ko 2005. gada 24. jūnijā bija sastādījis J. un kas ir minēts apstrīdētā lēmuma 353. apsvērumā, izriet, ka prasītājas joprojām ir minētas starp karteļa vidēja lieluma (“medium ones”) dalībniekiem. Nekas nav teikts par karteļa pamešanu.
- 209 Tāpat, kā to pamatoti norāda Komisija, no apstrīdētā lēmuma 358. apsvērumā minētā 2005. gada 26. augusta e-pasta, ko J. nosūtīja I., kurš strādā *Exsym*, un R. C., kurš strādā *Prysmian*, izriet, ka prasītājas joprojām bija uzskatāmas par karteļa dalībniecēm. Tajā apspriesta nepieciešamība nodrošināt, ka kartelī paliek noteikti dalībnieki saskaņā ar šādiem noteikumiem:
- “Ja jūs sakāt, ka [*Taihan* un *LS Cable*] ir ārpus “A”, tad [40 % likme] vairs nav spēkā un ir jāsamazina līdz 20, ņemot vērā pēdējo gadu bilances. Km ir acīmredzami negatīva attiecībā uz [C. no *Pirelli*]. Tātad, vai nu [*Taihan* un *LS Cable*] ir ārpus “A” un abi turpmākie [eļļas kabeļu projekti] ir jāatgriež [C. no *Pirelli*], lai izlīdzsvarotu situāciju, kā jūs jau vienojāties, vai arī [tie] [ir] iekšpus [“A”] un ir jāpiemēro rotācijas kārtība. Mēs saprotam, ka jums ir grūtības kontrolēt [*Taihan* un *LS Cable*], tāpat kā mums ir grūtības kontrolēt [*ABB*] un [*Brugg Kabel*] un [*Sagem*] vai [*nkt cables*], bet tas [nenozīmē], ka tās ir jāatstāj ārpus [karteļa]. Tas ir vienkārši fakts, kuram ir jāpielāgojas (kā tas tika darīts attiecībā uz [...] vai attiecībā uz Filipinām, vai [...]). Tāpat mūsu globālajās interesēs ir saglabāt [...], jo *EDC* projekta piešķiršana [*Taihan*] vai [*LS Cable*] palīdzēs mums visiem.”
- 210 Jāatceras, ka saskaņā ar judikatūru, lai novērtētu, vai konkrētais uzņēmums ir vēlējies norobežoties no aizliegtās vienošanās darbības, noteicošais ir tas, kā citi karteļa dalībnieki ir sapratuši tā nolūku (spriedums, 2009. gada 19. marts, *Archer Daniels Midland/Komisija*, C-510/06 P, EU:C:2009:166, 120. punkts).
- 211 Šo konstatējumu neatspēko 2005. gada 9. decembra e-pasta vēstule, kuru N. saņēma no J. un kurā viņš rakstīja: “kopš tā brīža [P.] pameta amatu un tu vairs nepiedalījies “semināros” un vaicāja N., vai viņš atkal oficiāli piedalīsies sanāksmēs: “Vai jūs oficiāli atkal apmeklējat seminārus? Mēs ļoti ceram, ka jūs varat atbildēt apstiprinoši.” Kā norādīts iepriekš 183.–210. punktā, neraugoties uz to, ka N. nepiedalījās karteļa R sanāksmēs, prasītājas šajā periodā nepārprotami turpināja piedalīties minētajā kartelī.
- 212 Tāpat ir jānorāda arguments, kuru prasītājas mēģina izsecināt no 2006. gada 9. janvāra e-pastu apmaiņas starp R. C. un J., no kuras izriet, ka prasītājas nereaģēja uz *Nexans France* saziņas pieprasījumiem, jo prasītājas pašas bija atzinušas, ka šajā datumā viņas atsāka piedalīties kartelī.

213 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatīdama, pamatojoties uz savāktajiem pierādījumiem, ka prasītājas bija piedalījušās karteli bez pārtraukuma no 2001. gada 14. decembra līdz 2006. gada 16. novembrim.

d) Par prasītāju nolūku piedalīties karteļa kopējo mērķu īstenošanā un to informētību par noteiktām nelikumīgām darbībām

214 Prasītājas apgalvo, ka Komisija nav pietiekami pierādījusi, ka tās bija iecerējušas ar savu rīcību atbalstīt karteļa kopējo mērķu sasniegšanu. Pēc viņu domām, tas neesot uzskatāms attiecībā uz zemūdens spēka kabeļu projektu piešķiršanu, “valsts mēroga līgumu piešķiršanu” un liela mēroga līgumu piešķiršanu. Viņuprāt, apstrīdētajā lēmumā nav arī konkrētu pierādījumu tam, ka tās zināja par citu karteļa dalībnieku nelikumīgu rīcību zemūdens spēka kabeļu līgumu piešķiršanā.

215 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

216 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka uzņēmums, kas šādā vienotā un saliktā pārkāpumā ir piedalījies ar tādu savu rīcību, uz kuru attiecas tādi LESD 101. panta 1. punkta jēdzieni kā nolīgums vai saskaņotas darbības ar mērķi, kas vērsts pret konkurenci, un kuras nolūks ir pārkāpuma īstenošana kopumā, var būt atbildīgs arī par citu uzņēmumu šī paša pārkāpuma ietvaros veiktu rīcību par visu laikposmu, kad tas minētajā pārkāpumā ir piedalījies. Tā tas ir gadījumā, ja tiek pierādīts, ka minētais uzņēmums ir centies ar savu rīcību veicināt kopīgo mērķu, uz kuriem tiecās visi dalībnieki, sasniegšanu un ka tas zināja par pārkāpjošo rīcību, ko bija iecerējuši vai īstenojuši citi uzņēmumi, lai sasniegtu tos pašus mērķus, vai ka tas varēja saprātīgi paredzēt šādu rīcību un ka tas bija gatavs uzņemties risku (skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *Villeroy & Boch*/Komisija, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

217 Tādējādi uzņēmums var būt tieši piedalījies visā pret konkurenci vērstajā rīcībā, kura veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, un šādā gadījumā Komisijai ir tiesības to saukt pie atbildības par visu šo rīcību un līdz ar to – par minēto pārkāpumu kopumā. Uzņēmums var arī būt tieši piedalījies tikai vienotu un turpinātu pārkāpumu veidojošās pret konkurenci vērstās rīcības daļā, bet tas var būt zinājis par visu pārējo pārkāpjošo rīcību, ko iecerējuši vai īstenojuši pārējie aizliegtās vienošanās dalībnieki to pašu mērķu labā, vai arī tas ir varējis to saprātīgi paredzēt un ir bijis gatavs uzņemties risku. Šādā gadījumā Komisijai arī ir tiesības šo uzņēmumu vainot par visām pret konkurenci vērstajām darbībām, kas veido šo pārkāpumu, un tādējādi – par šo pārkāpumu kopumā (skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *Villeroy & Boch*/Komisija, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

218 Šajā gadījumā, pirmkārt, attiecībā uz prasītāju nevēlēšanos iesaistīties visu karteļa kopējo mērķu sasniegšanā, ir jāatgādina, kā tas tika norādīts šī sprieduma 126. punktā, ka karteļa dalībnieku pieņemtajiem pasākumiem bija kopīgs mērķis, proti, augstsprieguma spēka kabeļu projektu pasaules tirgus, izņemot Amerikas Savienotās Valstis, sadales sistēmas izveide. Jāatgādina arī, kā paskaidrots šī sprieduma 128. punktā, ka šī augstsprieguma spēka kabeļu projektu tirgus sadales sistēma attiecās gan zemūdens spēka kabeļu, gan uz apakšzemes spēka kabeļu projektiem.

219 Tomēr pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, fakts, ka tās nepiedalījās zemūdens spēka kabeļu projektu piešķiršanā, nepierāda, ka tās neplānoja piedalīties karteļa kopējo mērķu sasniegšanā, kas minēti šī sprieduma 218. punktā, jo, pēc viņu domām, šī nepiedalīšanās radās tāpēc, ka tās nespēja ražot šādus spēka kabeļus, nevis tādēļ, ka tās būtu skaidri paudušas vēlmi nepiedalīties šādu projektu piešķiršanā. Turklāt, kā tas ir norādīts apstrīdētā lēmuma 324. apsvērumā, kurā Komisija precizē, ka prasītājas bija paudušas īpašu vēlmi iegūt projektu, kas saistīts ar zemūdens spēku kabeļu izvietojumu mazāk dziļi ūdenī, neatkarīgi no tā, ka tās pašas nespēja ražot zemūdens spēka kabeļus, prasītājas, ciktāl tas bija tehniski iespējams, bija gatavas piedalīties tādu projektu piešķiršanā, kas principā prasīja spēka kabeļu ierīkošanu zem ūdens.

- 220 Prasītāju arguments, ka to nepiedalīšanās liela mēroga projektu piešķiršanā parāda, ka tās neplānoja piedalīties karteļa kopējo mērķu sasniegšanā, nepārlicina. Vispirms no apstrīdētā lēmuma izriet, ka aizliegtās vienošanās mehānismos, neatkarīgi no tā, vai tie ir informēšanas pienākumi, noteikumi par piešķiršanu vai kompensācijas mehānismi, nav nošķirti attiecīgo projektu apjomi (liela projekta neesamību varētu kompensēt vairāki mazāki projekti un otrādi). Turpinājumā jānorāda, ka fakts, ka prasītājas, iespējams, netika iesaistītas liela mēroga projektos, kā tās pašas detalizēti paskaidro, izriet no tā, ka tās nevarēja apmierināt klientu vajadzības šādos projektos. Visbeidzot, no vēstules, kuru J. nosūtīja prasītājam, izriet, ka tās nevilcinājās iesniegt piedāvājumus lieliem projektiem, ja nepieciešams, izmantojot apakšuzņēmējus, lai kompensētu savas jaudas problēmas.
- 221 Ir jānorāda arī prasītāju arguments par to, ka tās nebija plānojušas ievērot “valsts mēroga līgumu piešķiršanu”. Jānorāda, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 108. apsvēruma, ka Komisija konstatēja, ka, izplatot spēka kabeļu projektus starp karteļa dalībniekiem, bija pierādījumi tam, ka daži no šiem projektiem ir atzīti par “valsts tirgu” (piemēram, Itālija attiecībā uz *Nexans France* un *Prysmian*, Nīderlande attiecībā uz *Prysmian*), uz kuru tām bija priekšroka. Prasītājas apgalvo, kā izriet no vairākiem pierādījumiem, ka tās vairākkārt ir atteikušās ievērot valsts mēroga līgumu piešķiršanu, iesniedzot piedāvājumus teritorijās, kuras tiek uzskatītas par citu karteļa dalībnieku valsts tirgu. Jākonstatē, ka šādi prasītājas tikai apgalvo, ka ne vienmēr ir ievērojušas kādu noteikumu par projektu izplatīšanu starp karteļa R dalībniekiem, kas pats par sevi vien vēl nepierāda, ka tās neplānoja piedalīties karteļa kopējo mērķu sasniegšanā. Jāatzīmē arī tas, kā to atzīst prasītājas, ka problēmas tām nerada “valsts mēroga līgumu piešķiršana”, bet fakts, ka, tā kā pārējie karteļa dalībnieki tām nav piešķirūši šādu teritoriju, tad tās nevar no tā gūt labumu.
- 222 Otrkārt, attiecībā uz nezināšanu par pārkāpjošo rīcību saistībā ar zemūdens spēka kabeļiem ir jānorāda, kā paskaidrots iepriekš 134. punktā, ka R sanāksmes, kur piedalījās N., sākās ar vispārīgo daļu, kuras laikā *Nexans France* un *Pirelli* pārstāvji informēja pārējos R dalībniekus par iepriekšējā R/V sanāsmē notikušajām diskusijām. Kā norādīts iepriekš 130.–132. punktā, A/R sanāksmes attiecās uz apakšzemes un zemūdens spēka kabeļu projektu sadalīšanu “eksporta teritorijās” starp tā paša karteļa R dalībniekiem, no vienas puses, un attiecīgā karteļa A un K dalībniekiem, no otras puses. No tā izriet, ka prasītājas noteikti zināja, ka zemūdens spēka kabeļu projekti tika sadalīti starp karteļa A un R dalībniekiem. Attiecībā uz prasītāju informētību par zemūdens spēka kabeļu projektu izplatīšanu starp karteļa R dalībniekiem ir jāatzīmē – pieņemot, ka, tāpat kā R sanāksmēs 2003. gada 18. un 19. novembrī diskusijas par zemūdens spēka kabeļiem un apakšzemes spēka kabeļiem vienmēr notika atsevišķi un *Brugg Kabel* pārstāvji nekad nepiedalījās R sanāksmēs, kurās kopīgi tika apspriesti apakšzemes spēka kabeļu projekti un zemūdens spēka kabeļu projekti, ko nopietni liek apšaubīt Komisijas iesniegtie pierādījumi, atsaucoties uz Vispārējās tiesas pieņemto procesa organizatorisko pasākumu (skat. iepriekš 134.–138. punktu), fakts, ka prasītājas, ņemot vērā sanāksmju sagatavošanai nepieciešamos dokumentus, bija informētas, ka diskusijas notika par zemūdens spēka kabeļiem, ir pietiekams, lai pierādītu, ka tās zināja par šo sadalīšanu vai arī tām par to bija jāzina. Turklāt no e-pasta, ko J. nosūtīja N. 2006. gada 23. janvārī, kas izklāstīts apstrīdētā lēmuma 377. un 378. apsvērumā un kas attiecās uz “eksporta teritorijām”, izriet, ka prasītājas zināja, ka vienošanās paredzēja koordinēšanas pasākumus vienotā zemūdens spēka kabeļu tirgus projektiem. No šīs e-pasta vēstules izriet, ka “A vairs nav uzticības un viņš atteicās turpināt to īstenot [Kuveitā] (un tādēļ noraida šo projektu), ja [C. no *Pirelli*] un tu neesat apņēmušies ievērot nolīgumus, kas tiks noslēgti attiecībā uz šo valsi. [C. no *Pirelli*] apstiprināja, ka tie būtu jāīsteno nākotnē un savai rīcībai sniedza ticamu izskaidrojumu (saistībā ar zemūdens projektu)”.
- 223 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka prasītāju rīcība bija vērsta uz to, lai veicinātu pārkāpuma kopumā pilnīgu īstenošanu, un ka tās zināja par citu karteļa dalībnieku prettiesisko rīcību iepriekš 216. un 217. punktā atgādinātās judikatūras izpratnē.

e) Par pierādījumu, ka prasītājas bija informētas par dažādiem nolīgumiem, kas attiecās uz dažādiem spēka kabeļu projektiem

- 224 Prasītājas apgalvo, ka Komisijai esot bijis jāpierāda, ka tās bija informētas par nolīgumiem attiecībā uz katru no projektiem vai ka tās varēja tos paredzēt vismaz attiecībā uz valsts tirgiem vai zemūdens spēka kabeļu projektiem.
- 225 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.
- 226 Šajā ziņā – tāpat, kā uzskata Komisija – ir jāatzīmē, ka vispārējais informēšanas pienākums un kvotu režīms atbilst visiem projektiem, uz kuriem attiecas kartelis, un pierādīšanas prasība attiecas uz kopējo plānu. Tā kā karteļa R dalībniekiem bija aktīvi jāizrāda sava interese par konkrētiem projektiem, ja viņi vēlējas, lai tie viņiem tiktu piešķirti, ir loģiski, ka katram projektam nav skaidri norādīti mazāki ražotāji, piemēram, prasītājas. Tomēr tas nekādā ziņā nemaina faktu, ka tās piedalījās vispārīgi saskaņotos pasākumos un, kā norādīja Komisija, tās zināja par vispārējo darbības veidu.

f) Par apstrīdētā lēmuma pamatojumu attiecībā uz attiecīgo spēka kabeļu projektu identiskumu

- 227 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā apstrīdētajā lēmumā nav precizējusi, uz kuriem projektiem būtu jāattiecinā vienošanās, izmantojot saīsinājumus vai sugas vārdus, un vienu un to pašu projektu attēlojusi kā vairākus atsevišķus projektus nedaudz atšķirīga nosaukuma dēļ.
- 228 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.
- 229 Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka, piemēram, apstrīdētā lēmuma 234. un 372. apsvērumā ir ietverti daudzi karteļa dalībnieku savstarpējās saziņas izvilkumi, kuros tie sistemātiski atsaucas uz attiecīgajiem spēka kabeļu projektiem, izmantojot saīsinājumus vai atsauces, kas kodētas acīmredzamas maskēšanas nolūkā. Šādos apstākļos pienākums norādīt pamatojumu, kurš ir noteikts Komisijai, pamatojoties uz LESD 296. pantu, nevar nozīmēt, ka tai būtu precīzi jāidentificē katrs no karteļa dalībnieku saziņā minētajiem projektiem.
- 230 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, trešais un ceturtais prasības pamats ir jānoraida kā nepamatoti.

4. Par piekto pamatu, kas ir balstīts uz LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumu

- 231 Prasītājas apgalvo, ka vienota un turpināta pārkāpuma jēdziena piemērošana šajā gadījumā ir LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpums.
- 232 Šī pamata atbalstam prasītājas atsaucas tikai uz argumentiem, kas jau tika izvirzīti trešajā un ceturtajā pamatā, lai parādītu, ka attiecīgais pārkāpums nav vienots un turpināts pārkāpums. It īpaši tās atsaucas uz argumentiem, kas attiecas uz dalības karteli sākumu no 2001. gada 14. decembra, uz šīs dalības nepārtrauktību, uz zināšanu par nolīgumiem attiecībā uz zemūdens spēka kabeļiem vai to, ka tām par to būtu bijis jāzina, uz to līdzdalību nolīgumos par valstu tirgiem un viņu līdzdalību liela mēroga projektos. Tā kā trešā un ceturta pamatā pārbaudes ietvaros šie argumenti jau ir noraidīti kā nepamatoti, tad, ja nav ar tiem nesaistītu argumentu, piekto pamatu var noraidīt kā nepamatotu.
- 233 Ņemot vērā otrā, trešā, ceturta un piektā prasības pamata noraidīšanu, ir jāsecina, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, vainojot prasītājas dalībā vienotā un turpinātā LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumā no 2001. gada 14. decembra līdz 2006. gada 16. novembrim.

5. Par sesto pamatu, kas ir balstīts uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punkta pārkāpumu, vienlīdzīgas attieksmes principa, samērīguma principa un “non bis in idem” principa pārkāpumu, pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, vairākām kļūdām vērtējumā un pilnvaru nepareizu izmantošanu saistībā ar prasītājam uzliktā naudas soda summas aprēķinu

234 Sestajam pamatam ir piecas daļas. Pirmajā daļā prasītājas pārmet Komisijai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu un ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, izvēloties 2004. gadu par atsauces gadu attiecībā uz pārdošanas apjomu, kas neliecina par to ekonomiskajām spējām un ieguldījumu kartelī. Otrajā daļā prasītās iebilst Komisijai, ka tā nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu un pārkāpusi *ne bis in idem* principu, kā arī pieļāvusi kļūdu vērtējumā attiecībā uz pārkāpuma smagumu. Trešajā daļā tās pārmet Komisijai, ka tā par pārkāpuma ilgumu noteica koeficientu 4,91. Ceturtajā daļā tās apgalvo, ka Komisija nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz “preventīvā komponenta” noteikšanu. Piektajā daļā tās sūdzas, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā un pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu un samērīguma principu, vērtējot atbildību mikstinošus apstākļus.

a) Par izvēli 2004. gadu izmantot kā pārdošanas apjoma atskaites gadu, lai aprēķinātu naudas soda pamatsummu

235 Prasītājas apgalvo, ka, par atskaites gadu izvēloties 2004. gadu, nevis pēdējo pilno gadu, kad tās piedalījās kartelī, Komisija bez attaisnojoša iemesla atkāpās no 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 13. punktā noteikuma. Šīs izvēles rezultātā prasītājas tika diskriminētas saistībā ar ļoti lielu spēka kabeļu projektu pārdošanas apjomu, ko tās bija guvušas 2004. gadā. Pēc prasītāju domām, lai izvairītos no diskriminējošas attieksmes, Komisijai vajadzēja izvēlēties dalības kartelī pēdējo pilno gadu, proti, 2005. gadu, vai izmantot vidējo vērtību, par pamatu ņemot 2003. līdz 2005. gadu.

236 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

237 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, runājot par naudas soda aprēķinu pasaules mēroga karteļa gadījumā, 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 18. punktā ir noteikts:

“Ja pārkāpums izdarīts ģeogrāfiskajā teritorijā, kas pārsniedz [EEZ] robežas (piemēram, pasaules mēroga karteļiem), attiecīgā uzņēmuma pārdošanas apjoms EEZ robežās, iespējams, nepareizi liecina par katra uzņēmuma vaines īpatsvaru pārkāpuma izdarīšanā. Jo īpaši tas var attiekties uz gadījumiem, kad ir noslēgtas pasaules mēroga vienošanās par tirgus sadali.

Jo īpaši tas var attiekties uz gadījumiem, kad ir noslēgtas pasaules mēroga vienošanās par tirgus sadali. Šādos apstākļos Komisija, lai atspoguļotu gan attiecīgo pārdošanas apjomu kopējo vērtību EEZ teritorijā, gan katra atsevišķā uzņēmuma vaines īpatsvaru pārkāpuma izdarīšanā, var novērtēt kopējo pārkāpumā iesaistīto preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu attiecīgajā ģeogrāfiskajā teritorijā (plašākā nekā EEZ), noteikt katra pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma pārdošanas apjomu šajā tirgū un piemērot šo daļu attiecīgo uzņēmumu pārdošanas kopapjomam EEZ. Rezultātā tiks iegūts pārdošanas apjoms, ko izmantos, nosakot naudas soda pamatsummu.”

238 Šajā ziņā ir arī jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, tā kā, nosakot attiecības starp naudas sodiem, ir jāpamatojas uz vienā un tajā pašā pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu apgrozījumiem, ir jānosaka vērā ņemamais laika periods tādējādi, lai iegūtie skaitļi būtu pēc iespējas salīdzināmi (skat. spriedumu, 2009. gada 30. septembris, *Akzo Nobel u.c./Komisija*, T-175/05, nav publicēts, EU:T:2009:369, 142. punkts un tajā minētā judikatūra).

239 Tāpat jāatgādina, ka attiecībā uz laikposmu, kas jāņem vērā, lai noteiktu pārdošanas apjomu, kurš izmantots, lai aprēķinātu naudas soda apmēru, 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 13. punktā ir noteikts:

“Lai noteiktu naudas soda pamatsummu, Komisija izmanto pārkāpumā tieši vai netieši [...] iesaistīto uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu atbilstošajā EEZ teritorijā. Parasti Komisija ņem vērā uzņēmuma pārdošanas rādītājus tā pēdējā pilnā gada laikā, kad uzņēmums bijis iesaistīts pārkāpumā [...]”

240 Tomēr jāatzīmē, ka frāzes “parasti izmanto uzņēmuma pārdošanas apjomu pēdējā pilnā gada laikā, kad tā piedalījās pārkāpumā,” izmantošana 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 13. punktā neizslēdz iespēju Komisijai izmantot citu atskaites periodu ar nosacījumu, ka saskaņā ar šī sprieduma 238. punktā minēto judikatūru tas ļauj iegūt pēc iespējas salīdzināmākus skaitļus.

241 Šajā lietā no apstrīdētā lēmuma izriet, ka, aprēķinot prasītājam uzliktā naudas soda pamatsummu, Komisija ir atsaukusies uz metodi, kas paredzēta 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 18. punktā (apstrīdētā lēmuma 966. un 968.–994. apsvērums). No minētā lēmuma izriet arī tas, ka, piemērojot šo metodi, tā nav balstīta uz apgrozījumu pēdējā pilnajā gadā, kad notika dalības pārkāpumā, bet gan uz pārdošanas datiem par 2004. gadu (šī lēmuma 966. un 968.–994. apsvērums).

242 Komisija pamatoja šo izvēli, pirmkārt, ar faktu, ka EEZ līmenī veikto spēka kabeļu pārdošanas apjomi ievērojami palielinājās, sākot ar 2006. gadu, līdz ar to pēdējā pilnā dalības pārkāpumā gada izvēle nebūtu pietiekami reprezentatīva attiecībā uz dalības pārkāpumā laikposmu uzņēmumiem, kuri pārtrauca dalību pārkāpumā pēc 2006. gada. Tā uzskata, ka, pamatojoties uz visu uzņēmumu apgrozījumu 2004. gadā, varētu precīzāk novērtēt pārkāpuma ekonomisko nozīmi visā tā īstenošanas laikā, kā arī iesaistīto uzņēmumu relatīvo nozīmi pārkāpumā. Otrkārt, tā uzskatīja, ka 2004. gads varētu ļaut izvairīties no diskriminācijas starp tiem uzņēmumiem, kuri (tiešo) līdzdalību kartelī izbeidza agrāk, un tiem, kuri to turpina. Tāpat Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 13. punkts šādā situācijā ļāva atsaukties uz pārdošanas rādītājiem par pēdējo dalības gadu pārkāpumā (apstrīdētā lēmuma 965. apsvērums). Tā piebilda, ka izvēlēties vienu atskaites gadu, kurā visas puses piedalījās pārkāpumā, šo pamatnostādņu 18. punkta piemērošanas ietvaros bija vēlams, lai adekvāti atspoguļotu katra uzņēmuma izdarīto pārkāpumu (šī lēmuma 966. apsvērums).

243 Attiecībā uz prasītāju argumentu, ka atsaucēs gads noteikti ir izvēlēts patvaļīgi, jo tas atšķirīgi ietekmē kartela dalībniekus atkarībā no apgrozījuma gada laikā, ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru kopīga atsaucēs gada izmantošana visiem uzņēmumiem, kuri piedalījušies vienā un tajā pašā pārkāpumā, principā ļauj noteikt vienādas sankcijas, pamatojoties uz vienlīdzību, vērtējot izdarītā pārkāpuma mērogu, ņemot vērā ekonomisko realitāti, kāda tā bija attiecīgajā laikposmā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2003. gada 2. oktobris, *Aristrain*/Komisija, C-196/99 P, EU:C:2003:529, 129. punkts, un 2011. gada 16. novembris, *ASPLA*/Komisija, T-76/06, nav publicēts, EU:T:2011:672, 112. punkts).

244 Turklāt jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru konkrēts uzņēmums var pieprasīt, lai Komisija attiecībā uz to pamatotos uz citu laikposmu nekā to, kuru piemēro parasti, ar nosacījumu, ka tas pierāda, ka apgrozījums šajā pēdējā laikposmā tam vien raksturīgu iemeslu dēļ neliecina par tā patieso lielumu un ekonomisko varu, ne arī par izdarītā pārkāpuma mērogu (spriedums, 1998. gada 14. maijs, *Fiskeby Board*/Komisija, T-319/94, EU:T:1998:95, 42. punkts).

245 Šajā lietā prasītājas apgalvo, ka 2004. gadā tika sasniegts īpaši augsts apgrozījums spēka kabeļu jomā, jo tika pabeigts *BASF* projekts 4 700 000 Šveices franku (CHF) apmērā un projekts “Spānija 9” 3 200 000 Šveices franku apmērā, kas neatspoguļo prasītāju apgrozījumu dalības pārkāpumā laikposmā. Tomēr tās nepiedāvā nekādus pierādījumus, lai pamatotu šo apgalvojumu, tādēļ Vispārējai tiesai – papildus to apgrozījuma esamībai un sastāvam 2004. gadā – nav iespējams šī apgrozījuma izmaiņu diapazonu

salīdzināt ar 2003. un 2005. gadu. No *Brugg Kabel* 2005. gada ziņojuma izriet arī tas, ka, neraugoties uz sarežģīto gada sākumu, šogad pārdošanas apjoms sasniedza iepriekšējā gada līmenim pielīdzināmu apmēru, jo gada otrajā pusē augstsprieguma spēka kabeļu jomā bija daudz pasūtījumu.

246 Šajos apstākļos ir jākonstatē, ka prasītājam nav izdevies pierādīt, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, izvēloties atsaucē gada sākumu, lai noteiktu pārdošanas apjomu, kas jāņem vērā, aprēķinot naudas soda pamatsummas apmēru. No minētā izriet, ka sestā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

b) Par pārkāpuma smaguma pamatojumu

247 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu un ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā attiecībā uz pārdošanas apjoma daļu 19 % apmērā, kas tika attiecināta uz tām, ņemot vērā vienotā un turpinātā pārkāpuma smagumu.

1) Par iespējamo pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi attiecībā uz pārdošanas apjoma daļas noteikšanu, kas tiek piemērota, ņemot vērā pārkāpuma smagumu

248 Prasītājas apgalvo, ka Komisija ir sniegusi pretrunīgu apstrīdētā lēmuma pamatojumu, no vienas puses, apstrīdētā lēmuma 998. apsvērumā precizējot, ka, lai noteiktu pārdošanas apjoma daļu, ko izmantot saistībā ar pārkāpuma smagumu, tā ir ņēmusi vērā tikai vienu vienoto un turpināto pārkāpumu, kura smagumu tā novērtēja uz 15 %, bet, no otras puses, minētā lēmuma 999. apsvērumā Komisija selektīvi palielināja pārdošanas apjoma daļu par 2 % tiem uzņēmumiem, kas it kā esot piedalījušies “karteļa Eiropas konfigurācijā”, kurā no jauna tika sadalīti spēka kabeļu projekti pēc tam, kad šī sadale jau bija veikta minētā “karteļa A/R konfigurācijā”. Šādi rīkojoties, Komisija nonākot pretrunā ar pašas izveidoto premisu, ka pēdējās minētās konfigurācijas un šī karteļa “Eiropas konfigurācijas” sadales mehānismi ir vienotā un turpinātā pārkāpuma neatņemama daļa. Prasītājas apgalvo, ka tām ir piemērots koeficients par pārkāpuma smagumu 15 % apmērā sakarā ar to dalību vienotā un turpinātā pārkāpumā, ietverot divas karteļa konfigurācijas, un pēc tam otrs koeficients par pārkāpuma smagumu 2 % apmērā sakarā ar to dalību “karteļa Eiropas konfigurācijā”. Komisijas piemērotās pieejas rezultātā tika pārkāpts *ne bis in idem* princips.

249 Turklāt prasītājas apgalvo, ka Komisija neesot izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, apstrīdētā lēmuma 1003. un 1004. apsvērumā norādot, ka smaguma koeficienta palielināšana ir pamatota ar iesaistīto uzņēmumu kopējo tirgus daļu, karteļa ģeogrāfisko tvērumu, nenorādot ne šī palielinājuma summu, ne struktūru. Tās uzsver, ka tikai, pamatojoties uz “secinājumiem” par pārkāpuma smagumu šī lēmuma 1010. apsvērumā, ir iespējams aprēķināt attiecīgo summu, izmantojot atskaitīšanas metodi.

250 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

251 Šajā ziņā, pirmkārt, runājot par smaguma palielinājumu, ņemot vērā kartelī iesaistīto uzņēmumu kopējo tirgus daļu un karteļa ģeogrāfisko tvērumu, ir jāatzīmē, ka šī palielinājuma apmēru, proti, 2 %, kā norādīts apstrīdētā lēmuma 1010. apsvērumā, prasītājas atzīst. Runājot par apstākli, ka šajā lēmumā nebija precizējumu par abu šī palielinājuma pamatā esošo faktoru, proti, karteļa kopējās tirgus daļas un ģeogrāfiskā tvēruma, ietekmi uz to, jānorāda, ka šāds precizējums šajā lietā nebija vajadzīgs, jo pamatojums šajā ziņā atbilda attiecīgā akta būtībai un skaidri un nepārprotami atklāja Komisijas argumentāciju, kas ļauj prasītājam zināt pasākuma pamatojumu un Vispārējai tiesai īstenot kontroli.

252 Otrkārt, attiecībā apstrīdētā lēmuma apgalvoti pretrunīgo pamatojumu par pārdošanas apjoma daļas noteikšanu, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, ir jākonstatē, ka tā izriet tikai no kļūdainas apstrīdētā lēmuma izpratnes.

- 253 Prasītājas būtībā apgalvo, ka Komisija vispirms novērtēja dalībnieku rīcību vienotajā un turpinātajā pārkāpumā, nosakot katram piemērojamo pārdošanas apmēra daļu par pārkāpuma smagumu 15 % apmērā, un pēc tam tā novērtēja to pašu rīcību otrreiz, kad tā noteica papildu 2 % uzņēmumiem, kas piedalījās “karteļa Eiropas konfigurācijā”, kā arī “karteļa A/R konfigurācijā”.
- 254 Jāatzīmē, ka apstrīdētā lēmuma 998. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka vienotais un turpinātais LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpums, kurā bija piedalījušies apstrīdētā lēmuma adresāti, ietvēra klientu un tirgus sadali. Tā ir precizējusi, ka šāds pārkāpums pēc savas būtības ir viens no vissmagākajiem konkurences ierobežojumiem, kas izkropļo galvenos konkurences parametrus. Tā ir atgādinājusi, ka saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 23. punktu par šādu rīcību principā jāpiemēro bargs sods, un pārdošanas apjoma daļa par smagumu parasti ir diapazona augšējā daļā. Komisija precizēja, ka tā uzskata, ka šis elements pamato 15 % palielinājumu nodarījuma smaguma dēļ.
- 255 Turpinājumā – apstrīdētā lēmuma 999. apsvērumā Komisija ir precizējusi, ka papildus “karteļa A/R konfigurācijas” piešķiršanas mehānismiem dažiem EEZ projektiem tika vēlreiz pārdalīti starp ražotājiem karteļa “Eiropas konfigurācijas” ietvaros un ka šīs darbības, kuru autori bija vienīgi Eiropas ražotāji, pastiprināja kaitējumu konkurencei, ko jau bija radījis tirgus sadales nolīgums starp Eiropas, Japānas un Dienvidkorejas ražotājiem, un līdz ar to palielināja arī pārkāpuma smaguma pakāpi. Pēc tam tā ir norādījusi, ka papildu izkropļojumi, ko izraisījusi šī konfigurācija, attaisno pārkāpuma smaguma līmeņa palielināšanu par 2 % tiem uzņēmumiem, kuri piedalījās šajā karteļa aspektā.
- 256 No apstrīdētā lēmuma 998. un 999. apsvēruma skaidri izriet, ka Komisija uzskatīja, ka minimālais pārdošanas apjoms, kas jāņem vērā visiem uzņēmumiem, kuriem var izvirzīt atbildību par vienoto un turpināto pārkāpumu, bija 15 % neatkarīgi no to līdzdalības līmeņa kartelī, bet papildu 2 % būtu jāpiemēro tiem uzņēmumiem, kas bija piedalījušies “karteļa A/R konfigurācijā” un vēl arī minētā karteļa “Eiropas konfigurācijā”, pamatojoties uz to, ka pirmās no šīm divām konfigurācijām pret konkurenci vērstās sekas tika pastiprinātas ar otro.
- 257 Tāpēc prasītājas kļūdijās, apgalvojot, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums attiecībā uz pārkāpuma smagumu šajā ziņā ir pretrunīgs. Tāpat prasītājas nepamatoti apgalvo, ka ir pārkāpts *ne bis in idem* princips, jo Komisijas argumentācija, kas izklāstīta apstrīdētā lēmuma 998. un 999. apsvērumā, nav pamats dubultai sodīšanai par vieniem un tiem pašiem faktiem.

2) Par apgalvoto kļūdu, jo attiecībā uz atbilstoši pārkāpuma smagumam noteikto pārdošanas apjoma daļu neesot ņemts vērā, ka pārkāpuma laikā prasītājas neražoja zemūdens spēka kabeļus

- 258 Prasītājas apgalvo, ka saskaņā ar judikatūru Komisijai, nosakot pārdošanas apjomu daļu atbilstoši pārkāpuma smagumam, bija jāņem vērā tas, ka prasītājas pārkāpuma laikā neražoja zemūdens spēka kabeļus. Pēc viņu domām, Komisija nevarēja vienkārši izvairīties no šī pienākuma, apgalvojot, ka šis apstāklis jau tika ņemts vērā naudas soda aprēķinā, zemūdens spēka kabeļu pārdošanas apjomus neietverot pārdošanas apjomā. Prasītājas apgalvo, ka tas pats attiecas uz faktu, ka tās nepiemēroja noteikumu par valsts tirgu un nepiedalījās liela mēroga projektu piešķiršanā.
- 259 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.
- 260 Šajā ziņā jānorāda, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 1000. apsvērumā ir paskaidrojusi, ka, nosakot prasītājam atbilstoši pārkāpuma smagumam piemērojamo pārdošanas apjomu daļu, būtībā nebija jāņem vērā apstāklis, ka prasītājas pārkāpuma laikā neražoja zemūdens spēka kabeļus, jo tas jau tika ņemts vērā, nosakot šo pārdošanas apjomu.
- 261 Turklāt, kā pareizi norāda Komisija, vienīgā judikatūra, uz kuru atsaucas prasītājas, lai apstrīdētu šo vērtējumu, šajā gadījumā nav atbilstoša.

- 262 Proti, lietā, kurā tika pasludināts 2011. gada 30. novembra spriedums *Quinn Barlo* u.c./Komisija (T-208/06, EU:T:2011:701), Vispārējā tiesa atzina, ka prasītāja nezināja vai tai nevajadzēja zināt par citiem izstrādājumiem. Kā norādīts iepriekš 222. punktā, šajā lietā prasītājas zināja, ka pastāv vienošanās attiecībā uz zemūdens spēka kabeliem.
- 263 Tāpat arī lietā, kurā pasludināts 2013. gada 16. septembra spriedums *Zucchetti Rubinetteria*/Komisija (T-396/10, EU:T:2013:446), pasākumi attiecās uz dažādām izstrādājumu grupām un ražotājiem. Un arī minētajā lietā neviens no iesaistītajiem uzņēmumiem nezināja par visiem vienošanos veidiem, un prasītāja uzņēmuma dalība bija ierobežota ar valsts tirgu.
- 264 Lietās, kurās tika pasludināts 2011. gada 30. novembra spriedums *Quinn Barlo* u.c./Komisija (T-208/06, EU:T:2011:701) un 2013. gada 16. septembra spriedums *Zucchetti Rubinetteria*/Komisija (T-396/10, EU:T:2013:446), prasītājas nebija iespējams vainot par citu aizliegtās vienošanās dalībnieku uzvedību tiktāl, ciktāl tās nebija informētas par to. Šajā lietā, tieši pretēji, kā norādīts šī sprieduma 223. punktā, prasītājas pilnībā apzinājās nolīgumu apjomu, un tādējādi tās var pienācīgi saukt pie atbildības par visu pārkāpumu.
- 265 Līdz ar to prasītājas nav pierādījušas, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, nosakot tām atbilstoši pārkāpuma smagumam piemērojamo pārdošanas apjoma daļu, neatkarīgi no tā, ka pārkāpuma laikā tās neražoja zemūdens spēka kabelus.

3) Par iespējamo vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

- 266 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā uzskatīja, ka viņu dalība “karteļa Eiropas konfigurācijā” un tādējādi šī karteļa otrajā “sadales līmenī” bija smagāka un tādēļ to pārdošanas apjoma daļa bija jāpalielina vēl par 2 %, lai ņemtu vērā nodarījuma smagumu. Pēc prasītāju domām, tā rezultātā tās – tādēļ, ka it kā esot bijušas informētas par šī “karteļa A/R konfigurācijas” ietvaros notikušo apspriežu rezultātiem – tika sodītas tikpat smagi kā tie uzņēmumi, kas aktīvi piedalījās šajās konfigurācijās, izstrādāja, koordinēja un ieviesa visu karteli, kā arī visvairāk ieguva no vienošanās.
- 267 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.
- 268 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru katru reizi, kad Komisija nolemj uzlikt naudas sodus saskaņā ar konkurences tiesībām, tai ir jāievēro Savienības vispārējie tiesību principi, tostarp vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma princips tā, kā to ir interpretējušas Savienības tiesas. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes vai nediskriminācijas princips paredz, ka līdzīgas situācijas nevar tikt kvalificētas atšķirīgi un dažādas situācijas savukārt nevar tikt aplūkotas vienādi, ja vien šādai pieejai nav objektīva pamata (spriedumi, 2012. gada 27. jūnijs, *Bolloré*/Komisija, T-372/10, EU:T:2012:325, 85. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2016. gada 19. janvāris, *Mitsubishi Electric* /Komisija, T-409/12, EU:T:2016:17, 108. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 269 Šajā lietā Komisija apstrīdētā lēmuma 999. apsvērumā attiecībā uz dažiem pārkāpumā iesaistītajiem uzņēmumiem norādīja, ka pārdošanas apjoma daļas palielināšana pārkāpuma smaguma dēļ par 2 % ir saistīta ar faktu, ka tie piedalījās “karteļa Eiropas konfigurācijā”, kas pastiprināja kaitējumu konkurencei, kurš jau bija radīts ar nolīgumu par tirgu sadali starp Eiropas, Japānas un Dienvidkorejas ražotājiem. Līdz ar to kritērijs, ko Komisija ņēma vērā, lai pamatotu šo palielinājumu, bija saistīts tikai ar piedalīšanos “karteļa Eiropas konfigurācijā”, nevis ar vairāk vai mazāk aktīvu dalību kartelī. Tā kā Komisija, kā minēts 233. punktā, pamatoti vaino prasītājas līdzdalībā vienotā un turpinātā pārkāpumā, tostarp līdzdalībā “karteļa Eiropas konfigurācijā”, prasītājas nevar pamatoti apgalvot, ka tām tika piemērota mazāk labvēlīga attieksme salīdzinājumā ar citiem Eiropas uzņēmumiem, kuri bija iesaistīti tajā pašā konfigurācijā un kuriem piemēroja tādu pašu palielinājumu.

270 Turklāt jāatzīmē, ka atbildību mikstinošu apstākļu novērtēšanas stadijā tika ņemta vērā dažādu apstrīdētā lēmuma adresātu vairāk vai mazāk aktīva līdzdalība pārkāpumā. Līdz ar to prasītājas tika klasificētas vidēji aktīvo dalībnieku grupā, bet karteļa kodolā bija klasificēti *Nexans France*, *Pirelli* un *Prysmian*, proti, tie uzņēmumi, kuriem bija vadoša loma “karteļa Eiropas konfigurācijā” un tā “A/R konfigurācijā”. Šīs atšķirīgās klasifikācijas rezultātā Komisija prasītājām samazināja naudas sodu par 5 %, bet nesamazināja *Nexans France*, *Pirelli* un *Prysmian* uzlikto naudas sodu. Līdz ar to prasītājas nav pierādījušas, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, tām, tāpat kā *Nexans France*, *Pirelli* un *Prysmian*, pārkāpuma smaguma dēļ par 2 % palielinot pārdošanas apjoma daļu.

271 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, sestā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

c) Par koeficienta 4,91 noteikšanu par prasītāju dalības pārkāpumā ilgumu

272 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā piemēro koeficientu 4,91 saistībā ar to dalības pārkāpumā ilgumu, jo tādējādi netiekot ņemts vērā fakts, ka nav pierādīts, ka tās esot sākušas piedalīties pārkāpumā pirms 2002. gada 3. jūlija un ka viņu dalība pārkāpumā bija pārtraukta, jo īpaši no 2005. gada 12. maija līdz 2005. gada 8. decembrim. Pēc viņu domām, Komisijai esot bijis jāpiemēro koeficients 3,79.

273 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

274 Šajā ziņā pietiek atgādināt, ka tas norādīts šī sprieduma 213. punktā, ka Komisija bija pareizi noteikusi datumu, kurā prasītājas sāka piedalīties pārkāpumā, proti, 2001. gada 14. decembri, un nepieļāva kļūdu, uzskatot, ka viņu līdzdalība ilga līdz 2006. gada 16. novembrim.

275 Tādējādi sestā pamata trešā daļa jānoraida kā nepamatota.

d) Par preventīvā komponenta apmēru

276 Prasītājas pārmet Komisijai, ka tā nav sniegusi konkrētu pamatojumu attiecībā uz preventīvo komponentu, uz ko norādīts apstrīdētā lēmuma 1013. apsvērumā, un tikai atsaucas uz minētā lēmuma 998.–1010. apsvērumu par pamatsummas aprēķināšanu. Pēc viņu domām, Komisijai saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 22. un 25. punktu bija jāņem vērā viņu objektīva līdzdalība visās pārkāpuma daļās vai to subjektīvā informētība par šiem elementiem vai daļu no tiem. Līdz ar to preventīvajam komponentam būtu jābūt atspoguļotam faktā, ka prasītājas nevarēja saukt pie atbildības par nolīgumiem attiecībā uz zemūdens spēka kabeļiem, valsts tirgiem un liela mēroga projektiem.

277 Komisija apstrīd prasītāju argumentāciju.

278 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 25. punktu:

“[...] neatkarīgi no tā, cik ilgi uzņēmums piedalījies pārkāpuma izdarīšanā, Komisija iekļauj pamatsummā summu, kas līdzvērtīga 15 % līdz 25 % no pārdošanas apjoma, kas noteikts saskaņā ar A sadaļu, lai aizkavētu uzņēmumus pat noslēgt horizontālas vienošanās par cenu noteikšanu, tirgus sadali un ražošanas ierobežošanu. Komisija var piemērot arī šādu papildu summu citu pārkāpumu gadījumā. Lai izlemtu, kādu pārdošanas apjoma daļu piemērot katram konkrētajam gadījumam, Komisija ņem vērā dažādus faktoros, jo īpaši tos, kas minēti 22. punktā.”

279 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 22. punktā ir paredzēts:

“Lai izlemtu, vai konkrētajā gadījumā pārdošanas apjoma daļai jāatrodas minētā diapazona sākumā vai beigās, Komisija ņem vērā vairākus faktorus, piemēram, pārkāpuma veidu, visu attiecīgo dalībnieku kopējo tirgus daļu, pārkāpuma izdarīšanas ģeogrāfisko teritoriju un to, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne.”

280 Tieši, balstoties uz 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu aprēķināšanai 25. punktu, Komisija apstrīdētā lēmuma 1013. apsvērumā ir norādījusi – lai noteiktu piemērojamo īpatnējo procentuālo daļu, ir ņemti vērā minētā lēmuma 998.–1010. apsvērumā minētie apstākļi.

281 Tomēr jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma 998.–1002. apsvērumi attiecas uz pārkāpuma raksturu, minētā lēmuma 1003. apsvērumi attiecas uz pārkāpuma dalībnieku kopējo tirgus daļu, šī lēmuma 1004. apsvērumi attiecas uz pārkāpuma ģeogrāfisko tvērumu un lēmuma 1005.–1009. apsvērumi attiecas uz tā īstenošanu. Jāatzīmē, ka apstrīdētā lēmuma 1008. apsvērumā, kā izriet no šī lēmuma 4.3.3. punkta, Komisija ir norādījusi, ka, visi uzņēmumi zināja par visām pārējām karteļa dalībnieku plānotajām vai īstenotajām pārkāpjošajām darbībām vai tie tās varēja pamatoti paredzēt un būt gatavi uzņemties risku.

282 Turklāt apstrīdētā lēmuma 1014. apsvērumā Komisija ir precizējusi, ka *Sumitomo Electric Industries, Hitachi Cable, Furukawa Electric, Fujikura, SWCC Showa Holdings, Mitsubishi Cable Industries, LS Cable & System* un *Taihan Electric Wire* tiek piemērota papildu summa 17 % apmērā, un *Nexans France, Prysmian, ABB, Brugg Kabel, Safran, Silec Cable, nkt cables* un citiem uzņēmumiem, kas uzskatāmi par savstarpēji “solidāri atbildīgiem”, piemērojama papildu summa 19 % apmērā.

283 Tādējādi, ciktāl prasītājas savos argumentos atsauca uz to, ka apstrīdētais lēmums nav pamatots jautājumā par preventīvo komponentu, ir jākonstatē, ka argumentiem nav faktiskā pamata, jo prasītājas spēj saprast iemeslus, kāpēc Komisija nolēma piemērot preventīvo komponentu 19 % apmērā no pārdošanas apjoma, un Vispārējā tiesa var pārbaudīt apstrīdētā lēmuma likumību no šī aspekta.

284 Turklāt, attiecībā uz prasītāju pārmetumu Komisijai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu, nosakot preventīvo komponentu, jo tā neesot ņēmusi vērā, ka tās nevarēja saukt pie atbildības par nolīgumiem par zemūdens spēka kabeļiem, valsts tirgiem un liela mēroga projektiem, pietiek norādīt, kā tas darīts jau iepriekš 233. punktā, ka Komisija nebija pieļāvusi kļūdu, atzīdama prasītājas par atbildīgām dalībām vienotā un turpinātā pārkāpumā.

285 Līdz ar to sestā pamata ceturtā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

e) Par atbildību mikstinošiem apstākļiem

286 Prasītāji pārmet Komisijai, pirmkārt, ka tā ir pieļāvusi kļūdu, tās klasificējot kā vidēji aktīvas karteļa dalībnieces un attiecīgi samazinot to naudas sodu summu par 5 %, bet to pasīvā loma kartelī, par ko liecina to traucējošā attieksme un dalībnieku mēģinājumi tās disciplinēt, pamato prasītāju klasificēšanu mazaktīvo dalībnieku grupā un līdz ar to tām piemērojamā naudas soda samazināšanu par 10 %. Otrkārt, tās apgalvo, ka šī situācija ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principam, jo tām esot bijusi līdzīga loma kā *nkt cables*, kuru Komisija klasificēja kā mazaktīvu karteļa dalībnieci un kurai līdz ar to piemēroja naudas soda samazinājumu par 10 %. Treškārt, tās apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, kā atbildību mikstinošu apstākli neņemot vērā faktu, ka vienota un turpinātā pārkāpuma gadījumā attiecīgajam uzņēmumam, papildus viņa paša rīcībai, tiek uzlikta atbildība par pretlikumīgu rīcību, ko tas pats nav izdarījis. Pēc prasītāju domām, vienota un turpinātā pārkāpuma gadījumā fakti, kas ir veicinājuši pārkāpumu, it īpaši ir jāņem vērā, nosakot naudas soda pamatsummu. Ceturtkārt, tās apgalvo, ka to naudas sods bija jāsamazina vēl par 1 %, kā tas ir attiecībā uz *Mitsubishi*

Cable Industries un *SWCC Showa Holdings* par laiku pirms *Exsym*, *LS Cable & System* un *Taihan Electric Wire* izveides, jo tās nebija informētas par dažiem pārkāpuma aspektiem un tāpēc ar to saistīto atbildību, it īpaši attiecībā uz zemūdens kabeļiem un liela mēroga projektiem.

287 Komisija apstrīd visus prasītāju argumentus.

288 Šajā ziņā, pirmkārt, attiecībā uz prasītāju kvalifikāciju par vidēji aktīviem karteļa dalībniekiem, ir jānorāda, ka prasītājas velti mēģināja apgalvot, ka tām kartelī ir bijusi pasīva loma.

289 Jāatgādina, kā tas pareizi norādīts apstrīdētā lēmuma 572. apsvērumā, ka, lai arī prasītājas nebija iesaistītas karteļa izveidē un nepiedalījās A/R sanāksmēs, to darbinieki apmeklēja vismaz 17 pret konkurenci vērstas sanāksmes ar minētā karteļa R dalībniekiem laika posmā no 2001. gada decembra līdz 2006. gada novembrim.

290 Turklāt jāatgādina, ka šī sprieduma 175. punktā jau tika atzīts, ka pretēji prasītāju apgalvotajam Komisijas iegūtie pierādījumi bija pietiekami, lai pierādītu, ka tās 2001. gada 14. decembrī *Divonne-les-Bains* ir piedalījušās pirmajā karteļa R dalībnieku sanāksmē.

291 Turklāt no Komisijas apkopotajiem pierādījumiem izriet, ka prasītājas centās sarīkot R sanākumi 2002. gada aprīlī.

292 2002. gada 9. aprīļa e-pastā ar nosaukumu “Meeting in the area of BRUGG” (sanāksme Brigas reģionā), N. paziņoja:

“Ar šo apstiprinu uzaicinājumu, kas nosūtīts [*Brugg Kabel*] par nākamo sanākumi. Mums ir rezervācija sanāksmei un pusdienām netālu privātā vietā [...] ceturtdien, 2002. gada 25. aprīlī.

Maksimums 20 personām [...]

Lūdzu, informējiet mani par to personu identitāti un skaitu, kuras ieradīsies iepriekšējā dienā.

Lūdzu pēc iespējas drīzāk nosūtīt uzaicinājumu citiem dalībniekiem un atkārtoti apstiprināt datumu un sanākumi [...].”

293 Tomēr jāatzīmē, ka 2002. gada 9. aprīļa e-pasta vēstulē, kuru N. nosūtīja J., pirmais minētais lūdza J. nosūtīt informāciju citiem sanāksmes dalībniekiem, nevis to izdarīja pats. Tāpat N. lūdza J. apstiprināt, cik daudz cilvēku ierodas dienā pirms sapulces. Izrādās, ka N. vērsās pie J. kā sanāksmes koordinators. Netiek apstrīdēts, ka tieši J. bija karteļa dalībnieku koordinators. Prasītājas savos procesuālajos rakstos arī neapstrīd Komisijas apgalvojumus par šī e-pasta saturu.

294 Turklāt prasītājas savos procesuālajos rakstos atzīst, ka tās uzņēmās karteļa R dalībnieku sanāksmes, kas notika 2002. gada 3. jūnijā, organizēšanu. Kā apgalvo prasītājas, šādu sanāksmju materiālā organizēšana pati par sevi tik tiešām nenozīmē, ka tām bija karteļa koordinators līdzīga loma. Netiek arī apstrīdēts, ka šajā lietā šo lomu, kas ietvēra, piemēram, sanāksmju sasaukšanu, darba kārtības punktu nosūtīšanu vai sagatavošanas dokumentu nosūtīšanu, pildīja J. Tomēr jāatzīmē, ka R sanāksmes materiālā organizācija noteikti nozīmē, ka persona, kas par to rūpējas, aktīvi piedalās karteļa darbībā.

295 Turklāt prasītājas arī apgalvo, ka to pasīvo lomu pārkāpumā apstiprina arī daudzi karteļa disciplīnas pārkāpumi.

296 Proti, ņemot vērā daudzos neapstrīdētos piemērus par karteļa īstenošanu, kas minēti apstrīdētā lēmuma 493. apsvērumā, fakts, ka dažos gadījumos prasītājas neievēroja karteļa īstenošanas noteikumus, atsakoties ievērot noteikumu par valsts tirgu karteļa Eiropas konfigurācijā vai nerespektējot iepriekš

noteiktu secību attiecībā uz “eksporta teritorijās” īstenojamajiem projektiem, nav pietiekams, lai atspēkotu secinājumu, ka prasītājas īstenoja nolīgumus. Kā pamatoti norāda Komisija, tas tā vēl jo vairāk ir tādēļ, ka karteļiem ir raksturīga zināma nestabilitāte, tādējādi šādai tirgus sadalei ir raksturīgi, ka reizēm kāds dalībnieks izstājas un “karteļa Eiropas konfigurācijā” par to notiek atriebšanās. Prasītājām piedēvētā pārkāpuma laikā tās kopumā konsekventi ievēroja kārtību, kuru N. apstiprināja J. 2006. gada 24. janvārī nosūtītajā e-pastā, kas minēts iepriekš 195. un 196. punktā. Tāpēc prasītāju izvirzītie pierādījumi par iespējamajiem disciplinēšanas pasākumiem, nav izmantojami kā pierādījumi to pasīvajai lomai.

- 297 Līdz ar to ir jāsecina, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, kvalificējot prasītājas ka vidēji aktīvas dalībnieces.
- 298 Līdz ar to prasītāju arguments, ka tās karteli atradās tādā pašā situācijā kā *nkt cables*, ir jānoraida kā neefektīvs. Faktiski šāds arguments, pieņemot, ka tas ir pamatots, varētu pamatot *nkt cables* uzliktā naudas soda palielinājumu. Savukārt šis fakts nevar būt pamats samazināt prasītājām uzliktā naudas soda summu saskaņā ar atbildību mikstinošiem apstākļiem, jo vienlīdzīgas attieksmes princips nevar pamatot tiesības nediskriminējoši piemērot nelikumīgu attieksmi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2002. gada 11. septembris, *Pfizer Animal Health/Padome*, T-13/99, EU:T:2002:209, 479. punkts).
- 299 Otrkārt, runājot par apgalvoto vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu attiecībā uz naudas soda summas papildu samazināšanu par 1 %, ir pietiekami norādīt, ka prasītāju apgalvojums, ka tām vajadzēja piemērot šādu samazinājumu, pamatojoties uz to, ka tās nezināja par zemūdens spēka kabeļu nolīgumiem un ka tās nevarēja piedalīties liela mēroga projektu piešķiršanā, ir jānoraida, kā tas tika konstatēts iepriekš 219., 220. un 222. punktā, ka tas ir balstīts uz kļūdainu pieņēmumu.
- 300 Treškārt, attiecībā uz iebildumu, kas Komisijai, novērtējot atbildību mikstinošos apstākļus, bija jāņem vērā pārkāpuma vienotais un turpinātais raksturs, ir jānorāda, tāpat kā to darījusi Komisija, ka vienota un turpināta pārkāpuma jēdziens pats par sevi nenozīmē naudas soda summas samazināšanu. Kā norādīts šī sprieduma 297. punktā, pirmkārt, Komisija, ņemot vērā tās rīcībā esošos faktus, pareizi novērtēja prasītāju ieguldījumu karteļa īstenošanā, klasificējot tās kā vidēji aktīvas dalībnieces. Otrkārt, pārdošanas apjoms norāda uz prasītāju ekonomisko nozīmi, ņemot vērā tikai tos spēka kabeļus, ko tās ražo. Citu karteļa dalībnieku rīcības ņemšana vērā nevar būt pamats naudas soda papildu samazināšanai, jo tā atbilst dalībnieku izstrādātajai karteļa organizēšanas metodei, kuras pamatā ir darba dalīšana, kas tiek pastāvīgi un stingri uzraudzīta.
- 301 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu un nav pieļāvusi kļūdu vērtējumā, klasificējot prasītājas kā vidēji aktīvas karteļa dalībnieces un līdz ar to tām piešķirdama naudas soda samazinājumu par 5 %.
- 302 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, prasītāju izvirzītā sestā pamata piektā daļa un līdz ar to šis pamats kopumā ir jānoraida.
- 303 Tā kā prasītāju izvirzīto pamatu pārbaudē nav atklājies nekas, kas liecinātu par apstrīdētā lēmuma prettiesiskumu, prasījumi par tiesību akta atcelšanu ir jānoraida pilnībā.

B. Par prasījumiem attiecībā uz piemērotā naudas soda apmēra samazināšanu

- 304 Pirms tiek izskatīti prasītāju prasījumi samazināt tām uzliktā naudas sodu apmēru, ir jāatgādina, ka likumības pārbaudi papildina neierobežotā kompetence, kas Savienības tiesai ir atzīta ar Regulas Nr. 1/2003 31. pantu, saskaņā ar LESD 261. pantu. Šī kompetence pilnvaro tiesu papildus soda tiesiskuma pārbaudei aizstāt Komisijas vērtējumu ar savu vērtējumu un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu vai noteikto kavējuma naudu. Tomēr ir jāuzsver, ka neierobežotas kompetences īstenošana nav pielīdzināma pārbaudei pēc savas ierosmes, un jāatgādina, ka Savienības

tiesās notiek uz sacikstes principa balstīta tiesvedība. Izņemot absolūtus pamatus, kas tiesai ir jāizvirza pēc savas ierosmes, piemēram, apstrīdētā lēmuma pamatojuma neesamību, prasītājam pašam ir jāizvirza pamati pret šo lēmumu un jāiesniedz pierādījumi to pamatojumam (spriedums, 2011. gada 8. decembris, *KME Germany* u.c./Komisija, C-389/10 P, EU:C:2011:816, 130. un 131. punkts).

- 305 Prasītājas lūdz samazināt tām uzliktā naudas soda apmēru, pamatojoties uz iemesliem, kas minēti saistībā ar sesto pamatu. Tomēr, pirmkārt, sestais pamats, ko prasītājas bija izvirzījušas, lai pamatotu savu prasību atcelt tiesību aktu, tika noraidīts, un, otrkārt, nav nekādu pierādījumu, kas šajā lietā pamatotu šī naudas soda summas samazināšanu. No minētā izriet, ka prasījumi par minētā naudas soda apmēra samazinājumu ir jānoraida.
- 306 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, prasība ir jānoraida kopumā.

IV. Par tiesāšanās izdevumiem

- 307 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, ir jānolemj, ka tās atlīdzina tiesāšanās izdevumus saskaņā Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospiež:

- 1) **Prasību noraidīt.**
- 2) ***Brugg Kabel AG un Kabelwerke Brugg AG Holding* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Collins

Kancheva

Barents

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2018. gada 12. jūlijā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

I. Tiesvedības priekšvēsture	1
A. Prasītājas un attiecīgā nozare	2
B. Administratīvais process	2
C. Apstrīdētais lēmums	3
1. Attiecīgais pārkāpums	3
2. Prasītāju atbildība	4
3. Uzliktais naudas sods	4
II. Tiesvedība un lietas dalībnieču prasījumi	5
III. Juridiskais pamatojums	6
A. Par prasījumiem atcelt tiesību aktu	6
1. Par pirmo pamatu, kas ir balstīts uz tiesību uz aizstāvību un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu	6
a) Par informācijas pieprasījumu un paziņojumu par iebildumiem nosūtīšanu angļu valodā ...	6
b) Par Komisijas atteikumu piešķirt piekļuvi pārējo paziņojuma par iebildumiem adresātu atbildēm	10
2. Par otro pamatu – Komisijas kompetences neesamību sodīt par pārkāpumu, kurš izdarīts trešās valstīs un kurš neietekmē EEZ	14
3. Par trešo un ceturto pamatu, kuri ir balstīti uz kļūdu vērtējumā, tiesību uz nevainīguma prezumpciju pārkāpumu, kļūdām faktos, pierādījumu sagrozišanu un pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi saistībā ar apgalvoto prasītāju dalību vienotā un turpinātā pārkāpumā ...	16
a) Ievada apsvērumi	16
b) Par pārkāpuma vienoto raksturu	17
c) Par prasītāju dalības pārkāpumā ilgumu	20
1) Par prasītāju dalības karteli sākumu	20
2) Par prasītāju dalības pārkāpumā nepārtraukto raksturu	25
d) Par prasītāju nolūku piedalīties karteļa kopējo mērķu īstenošanā un to informētību par noteiktām nelikumīgām darbībām	30
e) Par pierādījumu, ka prasītājas bija informētas par dažādiem nolīgumiem, kas attiecās uz dažādiem spēka kabeļu projektiem	32
f) Par apstrīdētā lēmuma pamatojumu attiecībā uz attiecīgo spēka kabeļu projektu identiskumu	32

4. Par piekto pamatu, kas ir balstīts uz LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumu ...	32
5. Par sesto pamatu, kas ir balstīts uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punkta pārkāpumu, vienlīdzīgas attieksmes principa, samērīguma principa un “non bis in idem” principa pārkāpumu, pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, vairākām kļūdām vērtējumā un pilnvaru nepareizu izmantošanu saistībā ar prasītājam uzliktā naudas soda summas aprēķinu ..	33
a) Par izvēli 2004. gadu izmantot kā pārdošanas apjoma atskaites gadu, lai aprēķinātu naudas soda pamatsummu	33
b) Par pārkāpuma smaguma pamatojumu	35
1) Par iespējamo pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi attiecībā uz pārdošanas apjoma daļas noteikšanu, kas tiek piemērota, ņemot vērā pārkāpuma smagumu	35
2) Par apgalvoto kļūdu, jo attiecībā uz atbilstoši pārkāpuma smagumam noteikto pārdošanas apjoma daļu neesot ņemts vērā, ka pārkāpuma laikā prasītājas neražoja zemūdens spēka kabeļus	36
3) Par iespējamo vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu	37
c) Par koeficienta 4,91 noteikšanu par prasītāju dalības pārkāpumā ilgumu	38
d) Par preventīvā komponenta apmēru	38
e) Par atbildību mikstinošiem apstākļiem	39
B. Par prasījumiem attiecībā uz piemērotā naudas soda apmēra samazināšanu	41
IV. Par tiesāšanās izdevumiem	42